

Brüsszel, 2020.9.18.
COM(2020) 565 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Egyenlőségközpontú Unió : az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-ös
időszakra**

Beszélnünk kell a rasszizmusról. És cselekednünk kell. Ha megvan hozzá az akaratunk, mindig tudunk irányt változtatni. Örömeimre szolgál, hogy egy olyan társadalomban élhetek, amely elítéli a rasszizmust. De nem szabad itt megállnunk. Európai Uniónk jelmondata: „Egyesülve a sokféleségben”. Feladatunk, hogy megfeleljünk e jelmondatnak, és valóra váltsuk értelmét.

Ursula von der Leyen elnök (az Európai Parlamentben 2020. június 17-én tartott beszéd)

1. Bevezetés: az „Egyesülve a sokféleségben” megvalósítása

Habár az Európai Unióban (EU) tilos a faji vagy etnikai származáson¹ alapuló megkülönböztetés, társadalmunkban ez a jelenség továbbra is tapasztalható. Nem elég csupán elítélnünk a rasszizmust, hanem aktívan fel kell lépünk ellene.

A rasszizmus² sokféleképpen károsítja a társadalmat. Ez a legközvetlenebb módon azt jelenti, hogy számos, Európában élő embernek kell hátrányos megkülönböztetéssel szembenéznie, ami érinti emberi méltóságát, életlehetőségeit, jólétét és jóllétét, valamint gyakran személyes biztonságát is. A hátrányos megkülönböztetés egyben azt is jelenti, hogy elmulasztják tiszteletben tartani az alapvető európai értékeket. Az EU-ban mindenki számára lehetővé kell tenni, hogy faji³ vagy etnikai⁴ származásától függetlenül élvezze alapvető jogait és szabadságait, és egyenlő mértékben vegyen részt a társadalomban. Társadalmi, politikai és gazdasági erőnk a sokféleségben való egységünkéből fakad – a rasszizmus mindannyiunkat gyengíti. Az EU többet tehet annak érdekében, hogy mindenki számára biztosítsa az egyenlő bánásmódot és az egyenlőséget, és többet is kell tennie.

Most eljött az ideje a szembenézésnek. Az európaiak több mint fele úgy véli, hogy hazájában széles körben elterjedt az ilyen típusú megkülönböztetés⁵. Az egyenlőséggel kapcsolatos értékeink és a meggyökeresedett rasszizmus valósága közötti konfliktust nem lehet figyelmen kívül hagyni: erre határozott emlékeztetőként szolgál a globális „Black Lives Matter” mozgalom. Eljött az ideje annak, hogy elismerjük a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elterjedtségét és fellépünk ellene, továbbá mérlegeljük, hogy mit tehetünk helyi, nemzeti, uniós és nemzetközi szinten. Az EU a sokszínűségen, valamint a pluralizmuson, a tolerancián és a megkülönböztetésmentességen alapuló társadalom előmozdítására épül: nemcsak felelősségtudatból kell cselekednünk, hanem értékeinkhez is hűnek kell lennünk. Az értékek megőrzése saját intézményünkben kezdődik. A Bizottság intézkedéseket fog hozni annak érdekében, hogy jelentősen javítsa a személyzeti sokszínűséget, és biztosítsa, hogy a munkakörnyezetben mindenki egyformán ki tudjon bontakozni és hozzájárulást tudjon nyújtani.

¹ A faji vagy etnikai származáson alapuló közvetlen és közvetett megkülönböztetést a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: a faji egyenlőségről szóló irányelv) 2. cikke határozza meg.

² Az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága szerint a rasszizmus „azt a meggyőződést jelenti, hogy a »faj«, a szín, a nyelv, a vallás, a nemzetiség, illetve a nemzeti vagy etnikai származás alapján indokolt egy személynek vagy személyek csoportjának megvetése, illetve egy személy vagy személyek csoportja felsőbbrendűségének fogalma”.

³ A „faji származás” kifejezés használata nem jelenti azon elméletek elfogadását, amelyek különböző emberi fajok létezésének megállapítására irányulnak.

⁴ Az etnikai származás fogalmával kapcsolatban lásd: a 2015. július 16-i *CHEZ Razpredelenie Bulgaria* ítélet, C-83/14, EU:C:2015:480, 46. pont.

⁵ Eurobarométer felmérés – Hátrányos megkülönböztetés az Európai Unióban, 2019.

A rasszizmus különböző formákban nyilvánul meg. A legnyilvánvalóbbak az egyéni rasszizmus és a faji megkülönböztetés nyílt megnyilvánulásai. A hátrányos megkülönböztetés alapjaként túl gyakran alkalmazzák a faji vagy etnikai származást – a Covid19-világjárvány, illetve a terrortámadások utóhatása csak a legutóbbi olyan esetek, amelyekért igazságtalanul faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyeket okolnak. Az ázsiai és afrikai származású emberek, a muszlimok, a zsidók és a romák egyaránt szenvedtek már az intolerancia miatt. Ugyanakkor a rasszizmus és a faji megkülönböztetés más, kevésbé kifejezett – például a tudattalan előítéleteken alapuló – formái szintén károsak lehetnek. A rasszista és a megkülönböztető magatartás beágyazódhat a szociális, pénzügyi és politikai intézményekbe, ami hatással van a hatalmi eszközökre és a szakpolitikai döntéshozatalra. Ez a strukturális rasszizmus fenntartja a polgárok útjában kizárólag faji vagy etnikai származásuk miatt álló akadályokat. A rasszizmus által érintett emberek nap mint nap érezhetik ennek a munkahelyekhez, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz, a finanszírozáshoz vagy az oktatáshoz való hozzáférésükre gyakorolt hatását, és tapasztalhatnak erőszakos eseteket.

A rasszizmusnak különböző formái vannak – például a feketék elleni rasszizmus, a cigányellenesség, az antiszemitizmus és az ázsiaiak elleni rasszizmus –, amelyek valláshoz vagy meggyőződéshez kapcsolódnak, mint a muszlimok elleni gyűlölet. Mindegyikre igaz az, hogy egy személy értékét aláássák az előítéleteken alapuló sztereotípiák. A valláson vagy meggyőződésen kívül a rasszizmus máson – többek között nemen, szexuális irányultságon, életkoron és fogyatékoságon – alapuló, illetve a migránsokkal szembeni hátrányos megkülönböztetéssel és gyűlölettel is párosulhat. Ezt interszekcionális⁶ megközelítéssel keresztül kell figyelembe venni.

Az EU jogi eszközökkel és átfogó politikával rendelkezik a valódi egyenlőségközpontú Unió kiépítéséhez. Ennek megerősítése jelenleg folyik az egyenlőség meghatározott területein⁷. A Bizottság ezeket a tematikus erőfeszítéseket egy átfogó stratégia előterjesztésével egészíti ki annak biztosítására, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartáját hatékonyan alkalmazzák a tagállamokban, és hogy a Chartában foglalt jogok – köztük az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség – mindenki számára valósággá váljanak.

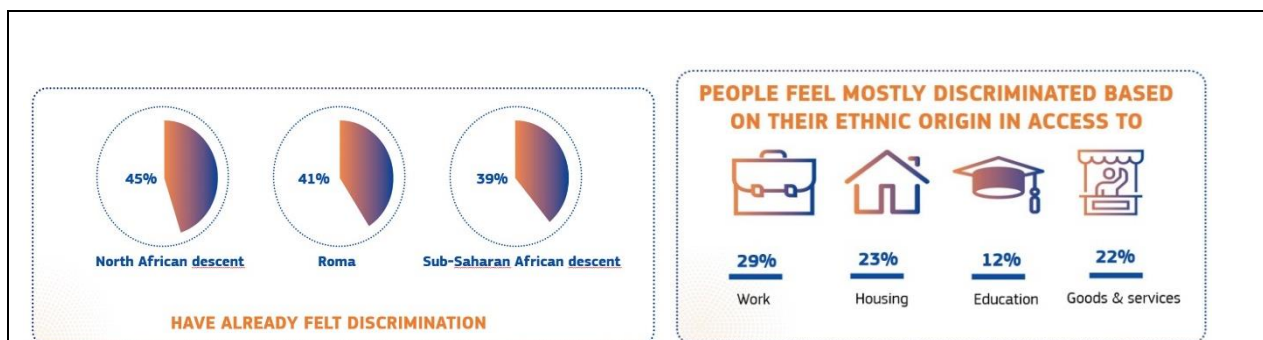
Ez a cselekvési terv egy sor olyan intézkedést határoz meg, amelyek célja, hogy fokozzák a fellépést, hangsúlyosabbá tegyék a kisebbségi faji vagy etnikai háttérrel rendelkezők véleményét, valamint minden szinten összefogják az érintetteket a rasszizmus hatékonyabb kezelése és a rasszizmustól és megkülönböztetéstől mentes élet mindenki számára történő kialakítása érdekében.

---

⁶ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 10. cikke szerint „politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen”. A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete az „interszekcionalitást” úgy határozza meg, mint „elemző eszközt annak tanulmányozására, megértésére és megválaszolására, hogy a nem és a társadalmi nem milyen interszekcióban áll más személyes jellemzőkkel/identitásokkal, és ezek az interszekciók hogyan járulnak hozzá a megkülönböztetés egyedi tapasztalataihoz”. Ez a meghatározás a hátrányos megkülönböztetés minden formájára egyaránt vonatkozik.

⁷ Ezek közé tartozik „[Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia](#)” című közlemény (COM(2020) 152 final), amelyet ősszel a romák és az LGBTI+-személyek egyenlőségére irányuló célzott megközelítések követnek majd. Emellett 2020-ra tervezik az integrációról és a befogadásról szóló uniós cselekvési tervet, 2021-re a fogyatékosággal élők jogaira vonatkozó új stratégiát, valamint az antiszemitizmus elleni munkát.

2. Rasszizmus az egyének körében – az embereknek és a társadalomnak okozott károk kezelése

Forrás: Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA, 2017a), [Second European Union Minorities and Discrimination Survey – main results](#) (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről – főbb eredmények).

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) számos felmérést végzett, amelyek rámutattak az **EU-ban tapasztalható magas szintű hátrányos megkülönböztetésre**⁸. A felmérések az élet azon területeit is feltárták, ahol a leginkább érezhető a faji megkülönböztetés.

A munkaerőpiaci hátrányos megkülönböztetés nemcsak az álláskeresés során jelent problémát, hanem a munkahelyen is, ahol a válaszadók 22 %-a érezte úgy, hogy etnikai származása vagy bevándorlói háttere miatt hátrányos megkülönböztetés érte.

A lakás- vagy házbérlés, illetve -vásárlás során a hátrányos megkülönböztetés kiváltó oka volt a név (44 %), amelyet a bőrszín, illetve fizikai megjelenés (40 %) és az állampolgárság (22 %) követett. Az **árukhoz és szolgáltatásokhoz** (közigazgatás, tömegközlekedés, üzletek, éttermek stb.) **való hozzáférés** tekintetében a romák (28 %) és az észak-afrikai származásúak (27 %) tapasztalták a legmagasabb szintű hátrányos megkülönböztetést. Az **egészségügyben** kevésbé gyakori volt a faji megkülönböztetés (3 % az elmúlt évben), bár a különböző csoportok között jelentős különbségek vannak: a hátrányos megkülönböztetés a romák körében volt a legmagasabb (8 %), akiknek a várható élettartama ugyanakkor az általános népességhez képest alacsonyabb.

A felmérés adatai azt is mutatják, hogy a megkérdezettek szerint faji megfontolások befolyásolják annak valószínűségét, hogy **a rendőrök megállítják őket**. A megkérdezettek 14 %-a mondta azt, hogy a rendőrök az elmúlt évben megállították őket, és ezek 40 %-a vélte úgy, hogy erre a legutóbbi alkalommal etnikai származásuk vagy bevándorlói hátterük miatt került sor.

Összességében a válaszadók 3 %-a nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt évben **rasszista erőszakot** tapasztalt, 24 %-uk pedig **rasszista zaklatást** tapasztalt ebben az időszakban⁹. A zsidó válaszadók

⁸ A háttérmagyarázatban az FRA következő felmérései szerepelnek: [Second European Union Minorities and Discrimination Survey – main results](#) (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről – főbb eredmények) (2017); [Second European Union Minorities and Discrimination Survey. Muslims – Selected findings](#) (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről. Muszlimok – Válogatott megállapítások) (2017); [Experiences and perceptions of antisemitism - Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU](#) (Antiszemitizmussal kapcsolatos tapasztalatok és arról alkotott felfogások – Második felmérés a zsidókkal szembeni hátrányos megkülönböztetésekről és gyűlölet-bűncselekményekről az Európai Unió tagállamaiban) (2018); [Second European Union Minorities and Discrimination Survey Roma – Selected findings](#) (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről. Romák – Válogatott megállapítások) (2016); [Being Black in the EU](#) (Feketeként az EU-ban) (2018).

⁹ FRA: [Second European Union Minorities and Discrimination Survey – main results](#) (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről – főbb eredmények) (2017).

közel fele (47 %-a) aggódott amiatt, hogy antiszemita verbális sértés vagy zaklatás áldozatává válik, míg több mint egyharmaduk (40 %) tart attól, hogy nyilvános helyen fizikai támadás éri őt¹⁰. A **gyűlöletkeltő erőszakról és zaklatásról** azonban gyakran nem tesznek bejelentést. Az FRA afrikai származású személyekre vonatkozó felméréseinek adatai például azt mutatják, hogy a rasszista erőszak áldozatainak közel kétharmada (64 %) nem jelentette be a rendőrségnek vagy más szervezetnek vagy szolgálatnak a legutóbbi incidenst¹¹.

2.1. A rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelem jogszabályok révén: felülvizsgálat és fellépés

A hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb típusai elleni európai szintű fellépés jelenleg egy bevett uniós jogi kereten alapul, mégpedig a Szerződések számos rendelkezésén¹², valamint a megkülönböztetésmentesség és az egyenlőség általános elvein, amit az Európai Unió Alapjogi Chartája¹³ is megerősít.

Miközben a rasszizmus elleni küzdelemhez számos területen van szükség határozott fellépésre, a törvény által nyújtott védelem kritikus fontosságú. A hátrányos megkülönböztetés elleni védelem átfogó rendszere mindenekelőtt a jogi keret hatékony érvényre juttatását követeli meg annak biztosítása érdekében, hogy az egyéni jogokat és kötelezettségeket a gyakorlatban is tiszteletben tartsák. Ez annak biztosítását is jelenti, hogy ne legyenek hézagok e védelem terén. A faji feszültségekre rávilágító közelmúltbeli események aggályokat vetettek fel a faji vagy etnikai alapú megkülönböztetés elleni jogi védelem hatékony végrehajtását illetően. Ez a bűnüldöző hatóságok és a kisebbségek közötti kapcsolathoz fűződő aggályokhoz is kapcsolódik (lásd alább a 2.2. szakaszt).

A Bizottság **átfogó értékelést** végez majd a meglévő jogi keretre vonatkozóan annak megállapítása érdekében, hogy hogyan lehetne javítani a végrehajtást, a jogi keret továbbra is megfelel-e a célnak, és vannak-e megoldandó hiányosságok. Ez az értékelés az uniós jogszabályok átültetésének és végrehajtásának folyamatos nyomon követésén, különösen a tagállamokkal folytatott rendszeres párbeszédén és a faji egyenlőségről szóló irányelv végrehajtásáról szóló, a közeljövőben benyújtandó jelentésén alapul majd. Az érdekelt felek – különösen a rasszizmus és a faji megkülönböztetés által érintett személyek aggódmányait képviselő szereplők – visszajelzései szintén elengedhetetlenek lesznek annak meghatározásához, hogy milyen változtatásokra van szükség az uniós fellépés terjedelmének és hatásának maximalizálása érdekében.

A faji egyenlőségről szóló irányelv és az egyenlőséggel foglalkozó szervek

A faji egyenlőségről szóló irányelv¹⁴ több mint két évtizede alakítja a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetéssel szembeni jogi védelmet. Az irányelv tiltja a faji vagy etnikai származáson alapuló közvetlen és közvetett megkülönböztetést a foglalkoztatás és a munkavégzés, az oktatás, a szociális védelem – beleértve az egészségügyi ellátást is –, a szociális kedvezmények, valamint a nyilvánosság számára elérhető árukhoz és

¹⁰ FRA: Experiences and perceptions of antisemitism - Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU (Antiszemizmusmal kapcsolatos tapasztalatok és arról alkotott felfogások – Második felmérés a zsidókkal szembeni hátrányos megkülönböztetésről és gyűlölet-bűncselekményekről az Európai Unió tagállamaiban) (2018).

¹¹ FRA: [Being Black in the EU \(Feketeként az EU-ban, 2018\)](#).

¹² Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. és 10. cikke, az EUMSZ 19. cikke és 67. cikkének (3) bekezdése.

¹³ Különösen a 20. és 21. cikk.

¹⁴ A Tanács 2000/43/EK irányelve.

szolgáltatásokhoz, többek között a lakhatáshoz való hozzáférés, illetve azok nyújtása terén. Az elmúlt években a Bizottság megerősítette **az irányelv végrehajtásának nyomon követését**. Különös hangsúlyt kapott a roma gyermekekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés az oktatásban. A Bizottság 2021-ben **jelentést** fog készíteni **az irányelv alkalmazásáról**¹⁵, amit **2022-ig lehetőség szerint jogszabályok követnek majd**. A jelentés értékelni fogja, hogy milyen tanulságokat kell levonni az irányelv végrehajtásából, és azonosítani fogja az esetleges hiányosságokat: a lehetséges új jogszabályokkal összefüggésben az egyik megvizsgálandó területet **a bűnüldözés**¹⁶ jelenti. A jelentés továbbá információkkal szolgál majd a jelentős hatású **kötelezettség-szegési eljárások** előnyben részesítésére irányuló folyamatos fellépéshez.

Az irányelv értelmében valamennyi tagállamnak ki kell jelölnie egy szervezet, amely független segítséget nyújt a megkülönböztetés áldozatainak, előmozdítja az egyenlőséget, független felméréseket végez, valamint független jelentéseket és ajánlásokat ad ki. Ezek **az egyenlőséggel foglalkozó szervek** nélkülözhetetlenek annak biztosításához, hogy a hátrányos megkülönböztetéssel szembesülő egyének és csoportok teljes mértékben élhessenek jogaikkal: e szervezeteknek képesnek kell lenniük arra, hogy hatékonyan ellássák az uniós jogszabályok által rájuk ruházott feladatokat. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatáskörét és működését illetően azonban az uniós jog mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára. Ez az egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervek között jelentős különbségeket eredményez, amelyeket a Bizottság 2018-ban az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló ajánlásban¹⁷ igyekezett enyhíteni. A 2021. évi jelentés fontos témája lesz **az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepe és függetlensége**, valamint **az e szervek szerepének megerősítését célzó új jogszabályok** esetleges szükségessége.

A Bizottság továbbá ösztönzi a tagállamokat, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról szóló bizottsági ajánlással és nemzeti eljárási szabályaikkal összhangban tegyenek lehetővé nemzeti szintű **stratégiai peres eljárásokat**¹⁸. A stratégiai peres eljárások kulcsfontosságúak a közvélemény figyelmének felkeltése és az előrelépés szempontjából az emberi jogok egyértelműsítése és védelme terén.

Jelenleg a hátrányos megkülönböztetés elleni uniós jogszabályok a foglalkoztatás, a szakmai képzés és a szakképzés területén túl csak a nemre és a faji vagy etnikai származásra vonatkoznak¹⁹. Nincs olyan horizontális megközelítés, amely a hátrányos megkülönböztetés valamennyi alapjára kiterjedne. A hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájával szembeni védelem hiányosságainak megszüntetése érdekében a Bizottság továbbra is ösztönözni fogja, hogy a Tanácsban elérjék a szükséges egyhangúság irányába történő előrelépést és elfogadják **a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre,**

---

¹⁵ Ezt a jelentést a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvről szóló jelentéssel együtt fogják előterjeszteni.

¹⁶ Lásd a bűnüldöző hatóságok általi hátrányos megkülönböztetéséről szóló 2.2. szakaszt.

¹⁷ A Bizottság (EU) 2018/951 ajánlása (2018. június 22.) az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról.

¹⁸ A stratégiai peres eljárást olyan megfelelő ügyek („tesztügyek”) kiválasztására használják, amelyek konkrét eredmény elérése érdekében bíróság elé kerülnek. A cél az, hogy ezek a bírósági eljárások pozitív, szélesebb körű hatást gyakoroljanak a jogszabályok és a szakpolitikák alakulására, és precedenst teremtsenek a hasonló ügyek kimenetelére vonatkozóan.

¹⁹ A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról; a Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról.

fogyatékosokra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2008. évi bizottsági javaslatot²⁰.

A rasszizmus és idegengyűlölet elleni küzdelemről szóló kerethatározat és a rasszizmus elleni küzdelem egyéb jogi eszközei

A rasszizmus és idegengyűlölet elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló kerethatározat²¹ célja annak biztosítása, hogy a rasszizmus és az idegengyűlölet súlyos megnyilvánulásai tekintetében az EU egész területén hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetések legyenek kiszabhatók. Ezen eszköz hatékony végrehajtása kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy a gyűlöletbeszédet és a gyűlölet-bűncselekményeket hatékony büntetőjogi válaszlelések kövessék, valamint hogy a bűncselekmények áldozatait elismerjék és hatékony jogorvoslatban részesüljenek. A kerethatározatot **az áldozatok jogairól szóló irányelv**²² egészíti ki, amelynek többek között az a célja, hogy igazságszolgáltatást, védelmet és támogatást biztosítson a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd áldozatainak.

A Bizottság 2014 óta²³ követi nyomon a kerethatározatnak az uniós tagállamok jogrendszerébe való átültetését. Komoly aggályok merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a nemzeti büntető törvénykönyvek mennyire megfelelően nyilvánítják bűncselekménnyé a gyűlöletbeszédet és a gyűlölet-bűncselekményeket. A Bizottság prioritásként átfogó erőfeszítéseket fog tenni a kerethatározat Uniós-szerte történő **teljes körű és helyes átültetésének és végrehajtásának** biztosítása érdekében – különösen azokban az esetekben, amikor a gyűlöletbeszéd fogalom meghatározását vagy a gyűlölet-bűncselekmények bűncselekménnyé nyilvánítását nem ültették át megfelelően a nemzeti jogba –, és szükség esetén kötelezettségességi eljárásokat fog indítani.

A rasszizmus online is megtapasztalható. A kerethatározat értelmében a tagállamoknak bűncselekménnyé kell nyilvánítaniuk a bórszínen, valláson, származáson, illetve nemzeti, faji vagy etnikai származáson alapuló erőszakra vagy gyűlöletre való nyilvános uszítást, akkor is, ha azt online követik el. A **jogellenes online gyűlöletbeszéd** azonban továbbra is terjed, és a rasszista gyűlöletbeszéd is gyakori jelenség²⁴. Négy évvel ezelőtt a Bizottság elindította a jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódexet, amelynek keretében az információtechnológiai (IT) platformok önkéntesen kötelezettséget vállaltak arra, hogy felülvizsgálják és szükség esetén eltávolítják a jogellenes gyűlöletbeszédrel

²⁰ COM(2008) 426 végleges.

²¹ A Tanács 2008/913/IB kerethatározata (2008. november 28.) a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről. A kerethatározat értelmében a tagállamoknak bűncselekménnyé kell nyilvánítaniuk a nyilvánosság előtt faji, bórszín szerinti, vallási, származás szerinti vagy nemzeti, illetve etnikai hovatartozás alapján történő, erőszakra vagy gyűlöletre uszítást (akkor is, ha online követik el).

²² A 2012/29/EU irányelv értelmében a tagállamoknak biztosítaniuk kell a bűncselekmények áldozataival szembeni tisztességes és megkülönböztetésmentes bánásmódot, különös figyelmet fordítva az elítélleten alapuló vagy diszkriminatív indítékkal elkövetett bűncselekmények áldozataira. Az áldozatok jogairól szóló irányelv és a gyűlölet-bűncselekmények elleni védelem közötti kapcsolatokról lásd az áldozatok támogatásának alapelveiről szóló 2017. évi dokumentumot; http://ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm?doc_id=48874

²³ 2014. december 1-jén a Bizottság hatáskört kapott arra, hogy felügyelje a kerethatározatok tagállamok általi átültetését, beleértve ezt a jogi eszközt is. Lásd még a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló 2008/913/IB tanácsi kerethatározat végrehajtásáról szóló, az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak címzett 2014. évi bizottsági jelentést (COM(2014) 27 final).

²⁴ Egy 2016-ban végzett Eurobarométer felmérés szerint az online eszmecserekből részt vevő emberek közel fele a gyűlölet és a fenyegetések miatt vonakodik részt venni online vitákban: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/media-pluralism-and-democracy-special-eurobarometer-452>

kapcsolatos tartalmakat²⁵. A magatartási kódexre vonatkozó ötödik értékelés jelentős előrelépést mutat az online gyűlöletbeszéd felszámolása terén²⁶, ám a platformoknak még mindig javítaniuk kell az átláthatóságot és a felhasználóknak szóló visszajelzéseket. A Bizottság továbbra is együttműködik az informatikai vállalatokkal, és más közösségimédia-platformokra is kiterjeszti ezeket az erőfeszítéseket – különösen azokra, amelyeket elsősorban gyerekek és kamaszok használnak –, valamint továbbra is előmozdítja az online gyűlöletbeszéd elleni küzdelem és a sokszínűség elfogadottságának előmozdítása érdekében tett gyakorlati lépéseket.

A következő lépés a **digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály** lesz, amely bővíti és összehangolja az online platformok és az információs szolgáltatók felelősségi körét, valamint Uniószerthe megerősíti a platformoknak a tartalomra vonatkozó szabályai feletti felügyeletet²⁷. A mérlegelt lehetőségek közé tartoznak az értesítési és cselekvési rendszerek bevezetésére vonatkozó kötelezettségek, valamint olyan jelentéstételi és átláthatósági kötelezettségek, amelyek értelmében a platformoknak tájékoztatást kell nyújtaniuk a jogellenes tartalmak – köztük a gyűlöletbeszéd – kezelésének módjáról. Ez nemcsak az online véleménynyilvánítás szabadságát biztosító tartalommoderálási politikákat mozdítaná elő, hanem az online rasszista gyűlöletbeszéd mértékére és típusaira vonatkozó adatok gyűjtésének alapjául is szolgálna, továbbá segítené a civil társadalmat és a szakpolitikai döntéshozókat a rasszizmust hatékonyan megcélzó politikák kidolgozásában.

A Bizottság az uniós internet fórum égisze alatt együttműködik a tagállamokkal és az internetes vállalatokkal a tiltott erőszakos szélsőséges szimbólumok és csoportok referencialistájára vonatkozóan, amelyet önkéntes alapon felhasználnak tartalommoderálási politikáikhoz. Ezt a referencialistát a tervek szerint 2020 decemberében az uniós internet fórum miniszteri ülésén terjesztik elő.

Az **audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv**²⁸ olyan követelményeket határoz meg, amelyek megvédik az audiovizuális médiaszolgáltatások és videomegosztó platformok felhasználóit az erőszakra vagy gyűlöletre való uszítástól, valamint a diszkriminatív audiovizuális reklámoktól. Kötelezi továbbá a videomegosztó platformokat, hogy tegyenek megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy megvédjék a felhasználókat a rasszista és idegengyűlölő tartalmaktól.

Hangsúlyozni kell, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot korlátozó intézkedéseknek tiszteletben kell tartaniuk adott esetben az Alapjogi Charta 11. és 52. cikkében rögzített követelményeket, valamint a tagállamok alkotmányos hagyományait.

---

²⁵ A Bizottság az illegális online tartalom hatékony kezelésére irányuló intézkedésekről szóló, 2018. március 1-jei ajánlással (C(2018) 1177) kapcsolatos munkája során a magatartási kódexszel kapcsolatban gyűjtött tapasztalatokra támaszkodott.

²⁶ A Bizottság által 2020 júniusában közzétett legutóbbi nyomon követés eredményei szerint az IT-vállalatok a megjelölt tartalmak 90 %-át 24 órán belül értékelik, és a jogellenes gyűlöletbeszédnek minősülő tartalmak 71 %-át eltávolítják. További részletek, többek között a bejelentett gyűlölet okai a következő weboldalon található: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/codeofconduct_2020_factsheet_12.pdf

²⁷ Közlemény – [Európa digitális jövőjének megtervezése](#) (COM(2020) 67).

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról. Az irányelv a tagállamok jogrendszere által megengedett mértékben ösztönzi a társ- és az önszabályozás alkalmazását.

A Bizottság:

- 2021-ben jelentést tesz a faji egyenlőségről szóló irányelv végrehajtásáról,
- 2022-ig minden olyan jogszabályt előterjeszt, amely a hiányosságok orvoslásához szükséges, ideértve az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepének és függetlenségének megerősítését is,
- többek között kötelezettségszegési eljárások révén biztosítja a rasszizmusról és az idegengyűlöletről szóló kerethatározat Uniós-szerte történő teljes körű és helyes átültetését és végrehajtását.

A Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- biztosítsák az uniós jog teljes körű átültetését és megfelelő alkalmazását a tagállamokban,
- mielőbb jussanak megállapodásra a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosokra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2008. évi bizottsági javaslatról.

2.2. Az uniós jogszabályokon túl – a mindennapi életben megnyilvánuló rasszizmus elleni küzdelem fokozása

Küzdelem a bűnüldöző hatóságok általi hátrányos megkülönböztetés ellen

A hatékony rendfenntartás és az alapvető jogok tiszteletben tartása kiegészítik egymást. A bűnüldöző hatóságok kulcsfontosságú szerepet játszanak a jog betartatásában és a biztonság garantálásában. A sokszínűség elismerése és a tisztességes bűnüldözés biztosítása alapvető fontosságú a rasszizmus elleni küzdelemben. Ugyanakkor hosszú ideje lehet tudni hátrányos megkülönböztetésről: az FRA kutatásait kiterjesztette a jogellenes profilalkotásra és a rendőrségi tevékenységre²⁹. Az ilyen típusú hátrányos megkülönböztetés károsíthatja a hatóságokba vetett bizalmat, és más negatív következményekhez – például a bűncselekmények bejelentésének elmaradásához, illetve a közhatalommal szembeni ellenálláshoz – vezethet.

Az uniós ügynökségek – például az FRA és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (a továbbiakban: CEPOL) – már eddig is jelentős forrásokkal³⁰ járultak hozzá a tagállamok kapacitásának növeléséhez annak biztosítása érdekében, hogy az állami szereplők tiszteletben tartják az alapvető jogokat és elveket, különösen a megkülönböztetésmentesség területén. Ehhez a célkitűzéshez nemzetközi szervezetek is hozzájárultak³¹.

A bűnüldöző szervek tagjai a profilalkotást mindennaposan és jogszerűen alkalmazzák a bűncselekmények megelőzése, nyomozása és büntetőeljárás alá vonása során. Ugyanakkor jogellenes³² az olyan profilalkotás, amely a személyes adatok különleges kategóriáin –

²⁹ Second European Union Minorities and Discrimination Survey – main results (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről – főbb eredmények) (2017).

³⁰ Lásd például az uniós tagállamokban a gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos képzési programok támogatására szolgáló források és kezdeményezések áttekintését, amely a következő címen érhető el: http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=43147

³¹ Európa Tanács; az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala.

³² A személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/680 irányelv 11. cikkének (3) bekezdése.

például a faji vagy etnikai származást felfedő adatok – alapján **hátrányos megkülönböztetéshez vezet**³³. Az Európa Tanács Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága 2020 júliusában kifejezetten óva intett az etnikai alapú profilalkotástól³⁴.

A Bizottság a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelemmel foglalkozó magas szintű csoporton keresztül támogatni fogja a tagállamokat a bűnüldözés terén tapasztalható diszkriminatív hozzáállás megelőzésében, a gyűlölet-bűncselekmények kivizsgálásához és büntetőeljárás alá vonásához szükséges készségek fejlesztésében, valamint az áldozatokkal szembeni tisztességes és megfelelő bánásmód biztosításában³⁵. Ennek részét képezi majd az uniós tagállamok főbb hiányosságainak és szükségleteinek feltérképezése, valamint a gyűlölet-bűncselekmények felderítését és büntetőeljárás alá vonását célzó képzési tevékenység. Az FRA felkérést fog kapni a **tisztességes rendfenntartást** előmozdító bevált gyakorlatok gyűjtésére és terjesztésére, alapul véve a már meglévő képzési kézikönyvét³⁶ és a jogellenes profilalkotás³⁷ megelőzéséről szóló útmutatóját. Az ügynökségnek emellett folytatnia kell a kisebbségekkel szembeni rendőrségi hozzáállással kapcsolatos adatok gyűjtését és közzétételét is. A CEPOL-nak fokoznia kell az emberi jogokra, az etikára és a rasszizmusra vonatkozó átfogó képzési csomagokkal kapcsolatos munkáját, valamint növelnie kell a tisztességes és inkluzív rendfenntartással kapcsolatos tudatosságot a közép- és magas szintű rendőrségi tisztviselők és a bűnüldöző szervek képviselői körében³⁸.

A rasszista indíttatású gyűlölet-bűncselekmények³⁹ **alacsony bejelentési aránya** komoly akadályt jelent a bűnüldözés és a szakpolitikai döntéshozatal terén. Az áldozatok jogaira vonatkozó közelmúltbeli uniós stratégia⁴⁰ elismeri annak lehetőségét, hogy a bűncselekmények hátrányos helyzetű vagy kiszolgáltatott közösségekhez vagy kisebbségekhez tartozó áldozatai kevés bizalmat tanúsítanak a hatóságok iránt, ami megakadályozza, hogy bűncselekményt jelentsenek be. A stratégia öt fő prioritásának egyike, hogy biztonságos környezetet teremtsen az áldozatok számára a bűncselekmények

³³ A „profilalkotás” az emberek (észlelt) személyes jellemzőik – amelyek közé tartozhat a faji vagy etnikai származás, a bőrszín, a vallás vagy az állampolgárság – szerinti kategorizálását jelenti. Noha a rendőrök figyelembe vehetik ezeket a jellemzőket, amikor megállítanak valakit, e jellemzők egyike sem lehet kizárólagos vagy fő ok az adott személy megállítására. A kizárólag vagy főként egy vagy több védett jellemzőn alapuló profilalkotás közvetlen diszkriminációnak minősül, ezért sérti az egyén jogait és szabadságait, és jogellenes (FRA [2018], [Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide](#) [A jogellenes profilalkotás megelőzése ma és a jövőben: útmutató]).

³⁴ Lásd: <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-warns-against-racial-profiling-in-policing-and-calls-for-a-systemic-response-to-address-racism-in-all-areas>

³⁵ Különösen a nemzeti bűnüldözésre irányuló, gyűlölet-bűncselekményekkel kapcsolatos képzéssel és kapacitásépítéssel foglalkozó bizottsági munkacsoport által kidolgozott új munkafolyamat révén.

³⁶ FRA (2013), [Fundamental rights-based police training – A manual for police trainers](#) (Alapvető jogokon alapuló rendőrségi képzés – Kézikönyv rendőrségi oktatók számára).

³⁷ FRA (2018), [Preventing unlawful profiling today and in the future: a guide](#) (A jogellenes profilalkotás megelőzése ma és a jövőben: útmutató).

³⁸ Például az európai rendőrségi vezetők konferenciája. Emellett a CEPOL szervezhetne nyári akadémiát a középszintű rendőrségi tisztviselők és a jövőbeni vezetők számára.

³⁹ A „[Second European Union Minorities and Discrimination Survey – main results](#)” (Második felmérés az európai uniós kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről – főbb eredmények) című 2017. évi dokumentum szerint a gyűlölet motiválta fizikai támadásokat elszenvedett válaszadók 28 %-a jelentette be a rendőrségnek, más szervezetnek vagy szolgálatnak a felmérést megelőző öt évben az öt ért legújabb keletű, gyűlöletből fakadó cselekményt. Az FRA felméréseiben az alacsony bejelentési arányra vonatkozóan azonosított okok között szerepel az az érzés, hogy a bejelentés semmit sem változtatna (34 %), valamint a rendőrség iránti bizalom hiánya vagy a rendőrségtől való félelem (28 %). FRA (2018), [Being Black in the EU](#) (Feketeként az EU-ban).

⁴⁰ COM(2020) 258 final.

bejelentéséhez. A bűnüldöző hatóságok személyzetének sokszínűsége és az inkluzív rendfenntartás erősítheti a bűnüldöző hatóságokba vetett bizalmat, és ezáltal javíthatja a bűncselekmények bejelentését. A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság határozottan ösztönözte a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki olyan munkaerő-felvételi eljárásokat, amelyek biztosítják a lakosság sokszínűségének megjelenítését a rendőrség összetételében, valamint hozzanak létre kereteket a rendőrség és a kisebbségi csoportok tagjai közötti párbeszédhez. A bizalom és a meggyőződés kulcsfontosságú a különböző szereplők közötti együttműködés és ezáltal a bűnüldözés hatékonyságának javításához. A gyűlölet-bűncselekmények nyilvántartásával, az ilyen bűncselekményekkel kapcsolatos adatok gyűjtésével és a bejelentés ösztönzésével foglalkozó munkacsoport **ki fogja dolgozni az arra vonatkozó fő irányadó elveket**, hogy miként lehet az áldozatokat a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésére ösztönözni, az FRA pedig 2021-ben **jelentést tesz közzé a gyűlölet-bűncselekmények bejelentésének ösztönzéséről**.

Biztonság és védelem

Néhány tagállam intézkedéseket hozott – gyakran a gyűlölet-bűncselekményekre, a gyűlöletbeszédre vagy a terrorizmusra vonatkozó jogszabályok keretében – a rasszista csoportok és szimbólumaik betiltására, vagy büntetőjogi szankciókat vezetett be az emberiség elleni bűncselekmények és/vagy a náci és fasiszta korszak tagadásához, valamint a terrorista csoportok propagandájához kapcsolódóan. A Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal annak érdekében, hogy nagyobb egységesség alakuljon ki az erőszakos szélsőséges csoportok kezelésének módját illetően. Ez magában foglalja az erőszakos szélsőségesre adott **nemzeti válaszlépések feltérképezését**, amely 2020 novemberében kerül az illetékes tanácsi munkacsoportok elé. Folytatódni fog az erőszakos szélsőséges elleni küzdelemmel kapcsolatos hiányosságok, bevált gyakorlatok és ajánlások azonosítása érdekében a tagállamokkal közösen folytatott munka, amelynek eredményei 2021 elejére várhatók.

Fokozottabb védelmet kell biztosítani az emberek gyülekezésére szolgáló helyeknek. Jóllehet elsősorban tagállamokat érintő kérdéstről van szó, a Bizottság a nyilvános terek védelmének javítására irányuló 2017. évi cselekvési terv⁴¹ keretei között fokozta ezzel kapcsolatos erőfeszítéseit. Az elmúlt években Európában és világszerte is számos terrortámadás vett célba imahelyeken tartózkodó embereket, és a támadásokat gyakran a fajgyűlölet motiválta⁴². A **biztonsági unióra vonatkozó stratégia**⁴³ ismertette, hogy a Bizottság miként működne együtt a magánszektorral, valamint a regionális és helyi hatóságokkal a nyilvános tereken az embereket érintő kockázatok minimalizálása érdekében.

Az új technológiákban rejlő kockázatok

A digitalizáció és az új technológiák fejlesztése – az általuk kínált számos lehetőség mellett – a rasszizmus elleni küzdelem megerősítésére is felhasználhatók. Hiányos és nem megfelelő keretek között ugyanakkor új kihívásokat teremthetnek a faji egyenlőség, a megkülönböztetésmentesség és általánosabban véve az esélyegyenlőség terén. A Bizottság

---

⁴¹ COM(2017) 612 final. A Bizottság platformot biztosít a bevált gyakorlatok cseréjéhez a nyilvános terek védelmével foglalkozó uniós fórumon keresztül, továbbá finanszírozást biztosít a nyilvános terek védelméhez.

⁴² Például az új-zélandi Christchurch-ben mecsetek (2019. március) és Srí Lankán templomok (2019. április) ellen elkövetett támadások, illetve a németországi Halle zsinagógája előtti lövöldözés (2019. október).

⁴³ COM(2020) 605 final.

mesterséges intelligenciáról (MI) szóló fehér könyve⁴⁴ meghatározta, hogy e gyorsan fejlődő technológia bizonyos alkalmazásai milyen potenciális kockázatokat hordoznak magukban. Az algoritmusok használata állandósíthatja vagy akár stimulálhatja a faji elfogultságot, ha az algoritmusok tanításához használt adatok nem tükrözik az uniós társadalom sokszínűségét.

Például vizsgálatok igazolták, hogy a mesterséges intelligencián alapuló arcfelismerési algoritmusoknál magas lehet a téves besorolási arány bizonyos demográfiai csoportok, például a nők és a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek esetében⁴⁵. Ez torzult eredményekhez és végső soron hátrányos megkülönböztetéshez vezethet⁴⁶. A Bizottság és az eu-LISA ügynökség az EU saját nagy méretű határigazgatási és biztonsági IT-rendszereiben használható arcfelismerési technológiákon dolgozik⁴⁷.

Az uniós adatvédelmi szabályok már most is tartalmazzák biztosítékokat a biometrikus adatoknak a természetes személyek egyedi azonosítása céljából történő kezelésére. Az **MI-re vonatkozó horizontális jogszabályi keretről szóló** jövőbeli **javaslat** kifejezetten foglalkozni fog az MI-rendszerekbe beépített elfogultság és hátrányos megkülönböztetés kockázatával. A javaslat várhatóan konkrét követelményeket fog előterjeszteni a tanítási adatkészletek minőségére, valamint az elfogultság észlelésére és korrekciójára szolgáló teszteljárásokra vonatkozóan, amelyek már a korai szakaszban kiszűrik a negatív diszkriminatív hatásokat, és a mesterséges intelligencia teljes életciklusa során biztosítják az egyenlőségre vonatkozó hatályos jogszabályoknak való megfelelés folyamatos nyomon követését és felügyeletét. A távoli biometrikus azonosítás és más intruzív megfigyelési technológia nagy kockázatú MI-alkalmazásnak minősülne, amelynek egyedi követelményeknek kellene megfelelnie és előzetes megfelelésértékelésen kellene átesnie.

Foglalkoztatás, oktatás, egészségügy és lakhatás

Annak ellenére, hogy a hátrányos megkülönböztetés elleni védelemhez fejlett jogi keret áll rendelkezésre, a foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz való hozzáférés terén továbbra is fennállnak egyenlőtlenségek, és a jogszabályokat szakpolitikai intézkedésekkel kell alátámasztani. Ahol a jogi védelem nem bizonyul elégségesnek, a Bizottság szakpolitikai és finanszírozási programok révén is felveszi a harcot a rasszizmussal szemben.

A **szociális jogok európai pillérének** célja, hogy minden egyes polgár számára méltányos körülményeket teremtsen a mindennapi életben, függetlenül attól, hogy az adott személy tanul, dolgozik, munkát keres vagy nyugdíjas, városban él vagy vidéken, tekintet nélkül az illető személyes jellemzőire, faji vagy etnikai származását is ideértve. A szociális jogok európai pillérére vonatkozó – a Bizottság által 2021-ben előterjesztendő – cselekvési terv fokozottan támogatni fogja a munkaerőpiaci egyenlőséget, többek között a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek esetében⁴⁸. Ugyancsak 2021-ben a Bizottság elő fog terjeszteni egy **gyermekgaranciát**, amelynek célja a társadalmi befogadás erősítése

---

⁴⁴ A Bizottság fehér könyve a mesterséges intelligenciáról: a kiválóság és a bizalom európai megközelítése (COM(2020) 65 final).

⁴⁵ Lásd: [Gender Shades: Intersectional Accuracy Disparities in Commercial Gender Classification](#) (Nemi árnyalatok: Interszekcionális pontosságbeli különbségek a nemek kereskedelmi szempontú osztályozásában).

⁴⁶ Lásd: FRA, [Facial recognition technology: fundamental rights considerations in the context of law enforcement](#) (Arcfelismerési technológia: Alapjogi megfontolások a bűnüldözéssel összefüggésben).

⁴⁷ Ez a Közös Kutatóközpont által végzett munkára fog épülni. Elsőként a jövőbeni közös biometrikus rendszerre vonatkozóan dolgozzák ki a protokollt a határregisztrációs rendszerrel összefüggésben, majd azt egy következő szakaszban kiterjesztik a Schengeni Információs Rendszerre.

⁴⁸ Közlemény – [A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa](#) (COM(2020) 14 final).

valamennyi rászoruló gyermek esetében, valamint a kulcsfontosságú szolgáltatásokhoz való hozzáférésük garantálása.

A virágzó és szociális Európa megteremtése közös ügyünk. A Covid19-válság azonban felszínre hozta és még inkább növelte az egyenlőtlenségeket. Teljeskörűen kihasználva a **Next Generation EU** és a strukturális reformokra vonatkozó **technikai támogatási eszköz** által kínált lehetőségeket, a Bizottság együtt fog működni a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy a munkaerőpiac, az oktatás és képzés, a szociális védelem, az egészségügyi ellátás és a lakhatás területén nyújtott támogatás előmozdítsa az egyenlőséget.

A 2021–2027 közötti programozási időszakban nyújtott uniós források – a mindenki számára biztosított esélyegyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem révén – támogatni fogják a társadalmi befogadás előmozdítására irányuló tagállami erőfeszítéseket⁴⁹. Az uniós források elő fogják mozdítani az infrastruktúra-fejlesztést és a munkaerőpiachoz, az egészségügyi és szociális ellátáshoz, a lakhatáshoz, valamint a magas színvonalú, nem szegregált és inkluzív oktatási és képzési szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést mindenki, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára.

- **Foglalkoztatás**

A foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés tilalma magában foglalja a nemet, faji vagy etnikai származáson, fogyatékoságon, életkoron, szexuális irányultságon, valamint valláson vagy meggyőződésen alapuló megkülönböztetést. Ennek ellenére széles körben tapasztalható hátrányos megkülönböztetés a munkahelyen vagy a munkakeresés során, amely számos formát ölthet, és bizonyos csoportokat jobban érinthet, mint másokat⁵⁰. Az afrikai származású személyek esetében például nagy a szakadék a foglalkoztatás minősége és az iskolai végzettség szintje között, ami abban nyilvánul meg, hogy a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében alacsonyabb a fizetett munka aránya az általános népességhez képest⁵¹. Bizonyítékok támasztják alá, hogy azokat a pályázókat, akik önéletrajzukban nyíltan muszlimként azonosítják magukat, kevesebbszer hívják be állásinterjúkra, mint azokat, akik „vallási tekintetben semleges” önéletrajzzal rendelkeznek⁵². Az észak-afrikai, afrikai származású vagy roma közösségekből származó, nem foglalkoztatott, oktatásban vagy képzésben nem részesülő fiatalok aránya is jóval magasabb az általános népességhez képest⁵³. A Covid19-válság valószínűleg súlyosbítja ezeket a kihívásokat, mivel a gazdasági visszaesés általában növeli az egyenlőtlenségeket. E tekintetben kulcsfontosságú a meglévő jogi eszközök teljes körű végrehajtása és érvényesítése. A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv szintén hozzá fog járulni a foglalkoztatás területén megnyilvánuló hátrányos megkülönböztetés kezelésének javításához.

⁴⁹ Nevezetesen az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA). A javasolt ESZA+ keretében a tagállamoknak az ESZA+ források legalább 25 %-át a társadalmi befogadást elősegítő és a leginkább rászorulókat megcélzó intézkedésekre kell fordítaniuk. Emellett 4 %-os általános célkitűzés vonatkozik a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők támogatására. Az ESZA+ egyedi célkitűzése mellett számos más uniós finanszírozási eszköz is felhasználható a marginalizált közösségek integrációjára.

⁵⁰ Lásd: FRA (2017a) és FRA (2017b). Például a felmérést megelőző 12 hónapban szerzett tapasztalataik kapcsán a muszlim válaszadók 13 %-a nyilatkozott úgy, hogy úgy érzi, munkakeresés során hátrányos megkülönböztetést éri. A roma válaszadók 16 %-a és az észak-afrikai válaszadók 15 %-a tapasztalt hasonló hátrányos megkülönböztetést a munkakeresés során.

⁵¹ FRA (2018), [Being Black in the EU](#) (Feketeként az EU-ban).

⁵² Lásd a Horizont 2020 növekedéssel, esélyegyenlőséggel, migrációval és piacokkal kapcsolatos kutatási projektjét (GEMM): <http://gemm2020.eu/>

⁵³ Például Ausztriában az afrikai származású fiatalok mintegy 76 %-a nem foglalkoztatott, illetve nem részesül oktatásban vagy képzésben, míg az általános népességben ez az arány 8 % (FRA [2018], [Being Black in the EU](#) [Feketeként az EU-ban]).

Emellett a megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalók könnyebben jutnak munkához, tartják meg állásukat vagy képesek a pályamódosításra. Ennek érdekében mindenki számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az újabb továbbképzési lehetőségekhez, a faji vagy etnikai származáson vagy bármely más alapon történő megkülönböztetésre való tekintet nélkül. A Bizottság nemrégiben **európai készségfejlesztési programot**⁵⁴ fogadott el, amelynek sarokkövét a társadalmi méltányosság és többek között azon **szakképzésről szóló tanácsi ajánlás** képezi, amely szerint a szakképzési programokat inkluzívvá kell tenni a kiszolgáltatott csoportok, ezen belül a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek számára⁵⁵. A hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó fiatalok, például a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó fiatalok vagy a migráns fiatalok további akadályokkal szembesülnek a munkaerőpiacra való belépés terén. A **megerősített ifjúsági garancia** elismeri ezt a problémát, és azt ajánlja, hogy a tagállamok tegyenek lépéseket a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő fiatalok elérésének javítására, és fordítsanak kellő figyelmet a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájára⁵⁶. Az **állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózata** EU-szerte feltérképezi majd az állami foglalkoztatási szolgálatokon belüli megkülönböztetésmentességre vonatkozó megközelítéseket, és ennek alapján ösztönzi a kölcsönös tanulást⁵⁷. A szociális vállalkozások és tágabb értelemben a szociális gazdaság is úttörő szerepet játszhat a faji egyenlőtlenség elleni küzdelemben, és szerepükkel a Bizottság által 2021-ben előterjesztendő, **a szociális gazdaságra vonatkozó európai cselekvési terv** foglalkozik majd.

- *Oktatás*

A faji egyenlőségről szóló irányelvvel összhangban faji vagy etnikai hovatartozástól függetlenül minden gyermek számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az oktatáshoz. A tanárokat fel kell készíteni arra, hogy minden gyermekkel együtt tudjanak dolgozni, és igazodjanak a különböző háttérű tanulók igényeihez, beleértve a faji megkülönböztetéssel kapcsolatos kérdéseket is. Az iskoláknak biztonságos menedéknek, megfélemlítéstől, rasszizmustól és megkülönböztetéstől mentes helynek kell lenniük. A gyermekeknek már a kezdetektől tanulniuk kell az egyenlőségről, a tiszteletről és a befogadásról, és fel kell hatalmazni őket arra, hogy előmozdítsák ezeket az értékeket társaik körében és a saját közösségeikben⁵⁸.

Az oktatási és képzési rendszerek tartalmáért és megszervezéséért ugyan a tagállamok felelősek, az uniós együttműködés egyik prioritását képezi az inkluzív oktatás megerősítése. Az oktatáson belüli inkluzivitás és méltányosság az **európai oktatási térség** kiemelt dimenziói közé fog tartozni. Ez az inkluzivitásra és méltányosságra vonatkozó követelmény az idén előterjesztendő, korszerűsített **digitális oktatási cselekvési terv** értelmében a digitális tanulásra és oktatásra is irányadó lesz. A Bizottság 2021-ben átfogó gyermekjogi stratégiát terjeszt elő, amely a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés kezelésére irányuló intézkedéseket is magában foglal majd. Az iskolák fontos szerepet játszanak abban, hogy a gyermekek körében visszaszorítsák a faji sztereotípiákat és előítéleteket.

---

⁵⁴ Közlemény – [A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program](#) (COM(2020) 274 final).

⁵⁵ COM(2020) 275 final.

⁵⁶ Tanácsi ajánlásra irányuló javaslat – Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése (COM(2020) 277 final).

⁵⁷ Közlemény – Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generációk számára (COM(2020) 276).

⁵⁸ <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-10-key-topics-combating-racism-a/16808b75f7>.

A fiatalok a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben is fontos szerepet játszhatnak. A Bizottság az uniós ifjúsági párbeszéd keretében a tagállamokkal közösen összegyűjtötte az európai fiatalok véleményét, aminek eredménye 11 európai ifjúsági cél⁵⁹ lett. Ezek a célok olyan európai jövőképet vázolnak fel, amely lehetővé teszi a fiatalok számára, hogy teljes mértékben kibontakoztassák a bennük rejlő lehetőségeket, valamint előmozdítsák az egyenlőséget és a befogadó társadalmakat.

Az **Erasmus+** finanszírozást nyújt olyan projektekhez, amelyek hozzájárulnak a faji vagy etnikai kisebbségekhez tartozó személyek integrációjához⁶⁰. Hasonlóképpen az **Európai Szolidaritási Testület** is támogathatja a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló szolidaritási tevékenységeket és a széles körű részvételt⁶¹. A jövőbeli programok⁶² biztosítani fogják, hogy lépések szülessenek a társadalmi befogadás előmozdítására és a kevesebb lehetőséggel rendelkező emberek elérésének javítására, többek között az alulreprezentált csoportok és kisebbségek által a programok nyújtotta lehetőségekhez való hozzáférés tekintetében tapasztalt akadályok felszámolásával, valamint a projekt szervezőinek és résztvevőinek a különböző háttérű emberekkel folytatott érzékeny kommunikációra való felkészítésével.

Az **uniós radikalizálódástudatossági hálózat**⁶³ támogatni fogja a tanárokat, az ifjúságsegítőket és a különböző korosztályok szélesebb közösségeit az arra irányuló erőfeszítéseikben, hogy kezeljék a kielezett osztálytermi vitákat és megbélyegző beszédet.

- *Egészségügy*

A Covid19-válság rávilágított a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek⁶⁴ által tapasztalt, meglévő egészségi egyenlőtlenségek következményeire⁶⁵. A rasszizmus traumát okoz, ezért az emberek mentális egészségére is hatással lehet. Az új **uniós egészségügyi cselekvési program** és az európai rákellenes terv a különböző csoportok sajátos igényeinek figyelembevételével kezeli majd az egészségi egyenlőtlenségeket. A bevált módszerek egészségügyi szakemberek közötti EU-n belüli cseréje, valamint a betegszervezetekkel és a civil társadalommal folytatott megbeszélések elősegítik a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek sajátos igényeire kiterjedő, betegközpontú megközelítés érvényesítését. Az **európai uniós egészségpolitikai platform**⁶⁶ különös hangsúlyt fog fektetni a faji vagy

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy/youthgoals>; ezek a célok megjelennek az EU 2019–2027 közötti időszakra szóló ifjúsági stratégiájában.

⁶⁰ Az Erasmus+ 2014 óta mintegy 26 000 projektet (és több mint 708 000 résztvevőt) támogatott, amelyek olyan témákkal foglalkoztak, mint az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség, a kultúrák/vallások közötti párbeszéd és a befogadás.

⁶¹ 2018 óta 2 100 projekt részesült támogatásban e témák kapcsán az Európai Szolidaritási Testület keretében, és e projektekben több mint 14 500 fiatal vett részt.

⁶² A stratégia az oktatás, a képzés, az ifjúság és a sport valamennyi területét felöleli majd, valamint az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület jövőbeli programjainak teljes időtartamára ki fog terjedni.

⁶³ Lásd: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran_en

⁶⁴ Az (FRA) EU-MIDIS II felmérés szerint az 50 éves vagy annál idősebb roma nők majdnem kétszer olyan gyakran számoltak be „rossz” vagy „nagyon rossz” egészségi állapotukról, mint a nem roma nők (55 %, illetve 29 %).

⁶⁵ Lásd: „The COVID-19 pandemic: power and privilege, gentrification, and urban environmental justice in the global north” (A Covid19-világjárvány: hatalom és kiváltság, dzsentifikáció és városi környezeti igazságosság a „Globális Északon”) Cities & Health and National Center for Immunization and Respiratory Diseases (NCIRD).

⁶⁶ Az európai uniós egészségpolitikai platform (<https://webgate.ec.europa.eu/hpf/>) olyan interaktív eszköz, amelynek célja a közegészségügyi problémákkal kapcsolatos vita élénkítése, valamint az ismeretek és a bevált módszerek megosztása. A platform 7 000, nyilvántartásba vett nem kormányzati szervezetekből álló

etnikai származáson alapuló egyenlőtlenségek csökkentésére, valamint továbbítja az uniós és a nemzeti szintű egészségpolitikai döntéshozókhoz a civil társadalomtól érkező javaslatokat. **Az egészségfejlesztéssel, a betegségmegelőzéssel és a nem fertőző betegségek kezelésével foglalkozó bizottsági irányítócsoporthat**⁶⁷ felkérést kap majd arra, hogy válasszon ki olyan, a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek egészségügyi megelőzési stratégiákba való bevonására irányuló bevált módszereket, amelyeket célszerű volna terjeszteni az uniós költségvetés támogatásával. Az **Európai horizont** keretprogram újabb kutatási projektjei szintén hozzájárulhatnak ehhez a munkához. Helyénvaló kutatást végezni azokról a társadalmi-gazdasági tényezőkről, amelyek faji szempontból meghatározzák az egészségügyi állapotot.

- **Lakhatás**

A faji megkülönböztetést elszenvedő személyek jobban ki vannak téve a rossz lakhatási körülmények és a lakóhelyi szegregáció veszélyének⁶⁸. A lakásszektorbeli hátrányos megkülönböztetés⁶⁹ erősíti a szegregációt⁷⁰, ami dominóhatást fejt ki az oktatási vagy foglalkoztatási lehetőségek tekintetében, a gyermekes családok esetében pedig jelentősen károsítja a gyermekek fejlődését.

Elsősorban a nemzeti és helyi hatóságok felelősek a társadalmi és a lakóhelyi szegregáció⁷¹ megelőzését és/vagy kezelését célzó intézkedésekért⁷². **A kohéziós politikai alapok**⁷³ a 2021–2027 közötti időszakban továbbra is fontos eszközt jelentenek a nem szegregált lakhatást elősegítő intézkedések, valamint az inkluzív és magas színvonalú általános szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása tekintetében. Az EU Alapjogi Chartájának való megfelelés továbbra is lényeges, mivel az kizárja az olyan tevékenységek pénzügyi támogatását, amelyek elősegítik a szegregáció bármely formájának kialakulását. A Bizottság épületkorszerűsítési programja előmozdítja az energiahatékonyságot a szociális lakhatás és az alacsony jövedelműek egyéb lakhatása terén.

---

csoportot és érdekelt felet tömörít, és arra szólítja fel őket, hogy cseréljenek eszmét egymással és a Bizottsággal, továbbá hogy foglalják össze szakismereteiket együttes nyilatkozatokban, és ismertessék meg tevékenységüket a szélesebb közvéleménnyel.

⁶⁷ Lásd: https://ec.europa.eu/health/non_communicable_diseases/steeringgroup_promotionprevention_en

⁶⁸ Az Európai Parlament Kutatószolgálat: [The Cost on Non-Europe in the area of Equality and the Fight against Racism and Xenophobia \(Az európai szintű cselekvés hiánya okozta költségek az egyenlőség, valamint a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelem területén\).](#)

⁶⁹ Az FRA „Being Black in Europe” (Feketeként Európában) című jelentése szerint a válaszadók közel fele (45 %) él túlszűfolt lakásban, szemben az EU általános népességének 17 %-ával. A válaszadók egytizede (12 %) súlyosan elégtelen lakáskörülmények között, túlszűfolt, beázó tetejű, korhadó falú vagy ablakkeretű, fürdőkád vagy zuhanyzó, és beltéri WC nélküli, vagy túlzottan sötét lakásban él.

⁷⁰ A szegregációt a marginalizált csoport tagjainak a nem marginalizált csoportok tagjaitól való fizikai és társadalmi különválás, valamint az általános, inkluzív és magas színvonalú szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés jellemzi. Lásd http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf

⁷¹ A marginalizált és szegregált közösségek a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) besorolása szerinti 3-as és annál alacsonyabb szintű szegénységi térképek kidolgozásával azonosíthatók.

⁷² Ez tevékenységek széles körét foglalhatja magában, mint amilyen például a közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, az egészségügyi és lakhatási intézkedések, valamint a közösség szerepvállalásának növelése.

⁷³ Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), Kohéziós Alap és Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+).

A Bizottság:

- gondoskodik arról, hogy az MI-re vonatkozó jogszabályi keret kifejezetten foglalkozzon az MI-rendszerekbe beépített elfogultság és megkülönböztetés kockázatával,
- szakpolitikai intézkedéseket és finanszírozási programokat alkalmaz, hogy felvegye a küzdelmet a foglalkoztatáshoz, az oktatáshoz és képzéshez, az egészségügyi ellátáshoz, a szociális védelemhez és a lakhatáshoz való hozzáférés terén tapasztalható rasszizmussal és hátrányos megkülönböztetéssel,
- gondoskodik arról, hogy a gyermekek jogaira vonatkozó, soron következő átfogó stratégia konkrét intézkedéseket tartalmazzon a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem tekintetében.

A Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- fokozzák az erőfeszítéseket a bűnüldöző hatóságok körében tapasztalható diszkriminatív hozzáállás megelőzésére és a gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni bűnüldöző munka hitelességének fokozására,
- térképezzék fel az erőszakos szélsőségesekre adott nemzeti válaszlépéseket, valamint azonosítsák a hiányosságokat és az azok kezelésére irányuló bevált módszereket.

Az FRA-nak össze kell gyűjtenie és meg kell ismertetnie a tisztességes rendfenntartás előmozdítására vonatkozó bevált gyakorlatokat. A CEPOL-nak hatékony képzési programokat kell kialakítania.

3. Strukturális rasszizmus – az alapvető probléma kezelése

A rasszizmus gyakran mélyen gyökerezik társadalmaink történelmében, összefonódik azok kulturális hagyományaival és normáival. Ez tükröződhet a társadalom működési módjában, a hatalmi viszonyokban, és abban, hogy a polgárok hogyan lépnek kapcsolatba az állammal és a közszolgáltatásokkal. Előfordulhat, hogy nem tudatos, és gyakran abban nyilvánul meg, hogy figyelmen kívül hagyják a rasszizmus által érintett emberek érdekeit, még ha nem is feltétlenül próbálják közvetlenül kiközösíteni őket. A strukturális rasszizmus hatása ugyanolyan mély és káros lehet, mint az egyéni rasszizmusé, létezését el kell ismerni, és proaktív politikákkal kell kezelni. Az interszekcionális nézőpont elmélyíti a strukturális rasszizmus megértését és hatékonyabbá teszi a válaszlépéseket.

3.1. A folyamatok megfordítására irányuló politikák

A sztereotípiák elleni küzdelem és a történelem iránti figyelemfelkeltés

Előfordulhat, hogy a sztereotípiák évszázadokra nyúlnak vissza, makacsul rögzülnek a viselkedésformákban, és hajlamosak arra, hogy állandósuljanak. Túl gyakran erősíti a sztereotípiákat olyan, a társadalmi megosztottság irányába mutató tendencia, amely nem csupán társadalmilag, hanem fizikailag is elkülöníti a kisebbségeket.

Az előítéletek és sztereotípiák mindenekelőtt a **rasszizmus történelmi gyökereinek** elismerésével kezelhetők. A gyarmatosítás, a rabszolgaság és a holokauszt szerves részét képezi történelmünknek és mind a mai napig mélyreható következményekkel jár a társadalomra. A történelmi emlékezet megőrzése fontos részét képezi a befogadás és a

megértés ösztönzésének: ezért helyénvaló, hogy az EU például kifejezetten kijelöljön a rasszizmushoz kötődő olyan fontos emléknapokat, mint az Európai Parlament által javasolt⁷⁴ **nemzetközi nap a rabszolgaság eltörléséért**⁷⁵. Az **Európa Tanács** oktatáspolitikai programjában fontos hangsúlyt kap a történelem és a történelem oktatása⁷⁶. 2020 júliusában az Európa Tanács ajánlást fogadott el, amelyben azt sürgette, hogy a roma és/vagy az utazó népeesség történelmét építsék be az iskolai tantervekbe és oktatási anyagokba. **A kultúra és az értékek** területére irányuló uniós fellépés részeként a Kreatív Európa és a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek programok támogatást nyújtanak majd olyan projektekhez, amelyek célja az akadályok felszámolása, és amelyek ösztönzik a társadalmi befogadást és az alulreprezentált és hátrányos helyzetű csoportok részvételét, olyan szempontokat is beleértve, mint a kisebbségek helye az európai társadalomban és a gyarmatosítás történelmi öröksége.

Erősítheti a negatív sztereotípiákat a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek **médiában** való megjelenítésének módja, valamint az, hogy egyáltalán megjelennek-e ezeken a felületeken, és tovább fokozhatja ezt a tendenciát, hogy az említett kisebbségek alulreprezentáltak a médiaszakmákban. A kiegyensúlyozott demokratikus vitához független és sokszínű médiára van szükség. Ha népszerűsítik a kiegyensúlyozott és pozitív narratívákat, fokozzák az újságírók tudatosságát és ismereteit, valamint előmozdítják a médiaműveltséget, az jelentősen hozzájárul a befogadó társadalmak kialakításához. A Bizottság a roma kérdéstről tartott szemináriumokra⁷⁷ építve faji és etnikai sztereotípiákról szóló szeminárium-sorozatokot fog kidolgozni, amelyen újságírók, civil társadalmi szervezetek és a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek képviselői vesznek majd részt. Emellett a Bizottság együttműködik az Európai Újságíró Szövetséggel a 2021 elejére tervezett online szemináriumsorozat kapcsán, amelynek célja a muszlimokkal és az iszlámmal kapcsolatos ismeretek és kiegyensúlyozott beszédmod elősegítése és népszerűsítése. A kulturális és kreatív iparágak hasonló kihívásokkal néznek szembe, így például a kisebbségeknek a filmkészítők közötti alulreprezentáltságával, vagy az egyéb kulturális termékekben megjelenő sztereotípiákkal. Ezek az iparágak ugyanakkor az egyenlőség, a sokszínűség és a befogadás előmozdításának hatékony eszközei lehetnek.

A korábbi kezdeményezésekből levont tanulságokra építve, a Bizottság 2021-ben és a későbbi időszakban célzott kommunikációs tevékenységek révén fogja előmozdítani a figyelemfelkeltést. Ez kiterjed majd a politikai, sport, üzleti vagy kulturális szféra kiemelkedő személyiségeinek bevonására, valamint arra, hogy a Bizottság támogatásnyújtásra szólítja fel a nagy hatókörű szervezeteket.

A **dezinformáció** egyik lehetséges célja a konkrét kisebbségek elleni hangulatkeltés, valamint tágabb értelemben a társadalmi feszültségek kiélézése. A Covid19-világjárvány számos példát szolgáltatott erre⁷⁸. A **Digitális Média Európai Megfigyelőközpontjának** a tényvizsgálók és a dezinformációval foglalkozó kutatók támogatására irányuló munkája kifejezetten a dezinformációra és a kisebbségi közösségek ellen irányuló összeesküvés-elméletekre fog összpontosítani. A dezinformáció útján terjedő, faji megkülönböztetéssel

---

⁷⁴ Az Európai Parlament 2019. március 26-i állásfoglalása az afrikai származású emberek alapvető jogairól Európában.

⁷⁵ A legfontosabb emléknapok közé tartozik a holokauszt áldozatainak nemzetközi emléknapja (január 27.), a faji megkülönböztetés elleni küzdelem nemzetközi napja (március 21.), a Roma Holokauszt Európai Emléknapja (augusztus 2.), valamint a nemzetközi nap a rabszolgaság eltörléséért (december 2.).

⁷⁶ Lásd: <https://www.coe.int/en/web/history-teaching>

⁷⁷ Lásd: https://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=30548

⁷⁸ Közös közlemény, A Covid19-cel kapcsolatos dezinformáció kezelése – lássuk a valós tényeket (JOIN(2020) 8).

kapcsolatos narratívák gyengítése szintén fontos részét képezi a médiaműveltségi kampányoknak. Az **egyetemes médiaműveltséggel kapcsolatos projektek**⁷⁹ elősegítik ezeket a célkitűzéseket. A Bizottság tovább fogja vinni ezt a munkát az európai demokráciáról szóló, soron következő cselekvési terv, valamint a médiával és audiovizuális médiával kapcsolatos cselekvési terv keretében.

A **sporttal** kapcsolatos uniós fellépés szintén kiemelten kezeli azokat a projekteket, amelyek ellensúlyozzák a sztereotípiákat, és a sport eszközeivel fellépnek a társadalmi befogadás elősegítése érdekében, többek között olyan fontos szervezetekkel együttműködve, mint amilyen Európai Labdarúgó-szövetség (UEFA) és a Nemzetközi Labdarúgó-szövetség (FIFA)⁸⁰. A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó Erasmus+ program⁸¹ keretében különös hangsúlyt kapnak a szabadidősportok⁸², ami megkönnyíti a különböző háttérű emberek, köztük a faji vagy etnikai kisebbségekhez tartozók részvételét. A zenétől a filmművészetig és az előadó-művészetig számos területet felölelő kulturális ágazat hatékony területe a befogadás előmozdításának és a rasszizmus elleni küzdelemnek.

A megalapozott szakpolitikai döntésekhez szükséges megfelelő adatok

A pontos és összehasonlítható adatok elengedhetetlenek ahhoz, hogy a döntéshozók és a nyilvánosság képesek legyenek felmérni az elszorított hátrányos megkülönböztetés mértékét és jellegét, valamint nélkülözhetetlenek a szakpolitikák kialakításához, kiigazításához, ellenőrzéséhez és értékeléséhez. Ehhez **az adatok etnikai vagy faji származás szerinti bontására**⁸³ van szükség. Azonban a más tényezőkön – például a nem, fogyatékosságon és életkoron – alapuló hátrányos megkülönböztetéshez képest viszonylag kevés ilyen adat áll rendelkezésre. Az is akadályt jelent, hogy problémás a közös módszertan kidolgozása, mivel egyes tagállamok gyűjtenek ilyen adatokat, mások viszont tudatosan kerülnek ezt a megközelítést. Ennek következtében számos felmérés az érzékelt hátrányos megkülönböztetésre helyezi a hangsúlyt vagy olyan helyettesítő tényezőket alkalmaz, mint például az állampolgárság vagy a születési ország. A megbízható és összehasonlítható adatok európai és nemzeti szintű gyűjtése a hatékony fellépés elengedhetetlen előfeltétele.

Az **FRA** fontos szerepet játszik, például annak révén, hogy együttműködik a Bizottsággal a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatok gyűjtésének és rögzítésének javítására irányuló tagállami erőfeszítések támogatása céljából. Az FRA a következő két évben a bevándorlók és leszármazottaik helyzetére, valamint a zsidókkal szembeni hátrányos megkülönböztetésre és gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó felméréseket fog készíteni. A hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó **Eurobarométer**-felméréseket⁸⁴ továbbra is

---

⁷⁹ Az előkészítő intézkedések támogatják a dezinformáció elleni küzdelemre szolgáló oktatási anyagokat, valamint figyelemfelhívási módokat dolgoznak ki a rosszhindulatú szereplők által a dezinformáció internetes létrehozása, terjesztése és felerősítése érdekében általánosan használt technikákkal kapcsolatban.

⁸⁰ A közös kezdeményezések közé tartozik az UEFA Respect, az #EqualGame és a #WePlayStrong kampányok, valamint a FIFA #stopracism és #stopviolence kampányai.

⁸¹ COM(2018) 367 final.

⁸² Azaz helyi szinten, amatőr sportolók által szervezett formában gyakorolt sporttevékenység és tömegsport.

⁸³ Már a rasszizmus, a faji megkülönböztetés, az ideggyűlölet és az ezekhez társuló intolerancia elleni 2002-es ENSZ-világkonferencia és a durbani cselekvési program is támogatta a népességi statisztikákon belüli bontott adatgyűjtés szükségességét. Ezt a válaszadók kifejezett hozzájárulásával, azok önmeghatározása alapján, és a magánélet védelmére vonatkozó emberi jogi normákkal összhangban kell végezni; https://www.un.org/en/durbanreview2009/pdf/DDPA_full_text.pdf

⁸⁴ [Az EU-n belüli hátrányos megkülönböztetésről szóló, 2019. évi 493. sz. Eurobarométer-felmérés](#) és a korábbi hasonló felmérések nyomán követése.

rendszeres időközönként elvégzik majd, hogy nyomon lehessen követni a viselkedésminták és felfogások időbeli alakulását.

Az **egyenlőséggel foglalkozó szervek** hasznosan együttműködhetnek egymással annak érdekében, hogy megvizsgálják az egyenlőséggel kapcsolatos adatok gyűjtésére vonatkozó saját rendszereiket, kezeljék az e rendszerek hatékonysága és/vagy összehasonlíthatósága és interoperabilitása előtt álló akadályokat, valamint annak mérlegelése céljából, hogy miként található optimális módok adatgyűjtésük javítására és összehangolására. A Bizottság támogatni fogja az összehangolás kialakítására irányuló erőfeszítéseket.

Az **egyenlőséggel kapcsolatos adatok gyűjtésére vonatkozó új megközelítés** megvalósításához azonban jelentősebb előrelépés szükséges. A közös adatkészletek kialakítása felé történő előrehaladás előfeltétele az alkotmányos normák, az uniós adatvédelmi jog és az Európai Unió Alapjogi Chartájának maradéktalan tiszteletben tartása. Biztosítékokat kell bevezetni annak érdekében, hogy az egyenlőségre vonatkozó érzékeny adatokat ne kapcsolhassák össze ismét az adott egyénnel. Ez magában foglalja az adatvédelmi szabályok maradéktalan betartását, elsősorban a helytelen használat vagy visszaélés esetleges kockázatának csökkentése érdekében. A Bizottság kerekasztal-megbeszélést szervez az egyenlőségre vonatkozó adatokról a legfontosabb érdekelt felek részvételével⁸⁵, hogy megvizsgálják a faji vagy etnikai származással kapcsolatos adatok gyűjtésének akadályait, és – többek között a vallásra vagy meggyőződésre és a nemre vonatkozó interszekcionális adatok tekintetében is – meghatározzák a harmonizáltabb megközelítés kialakításának módozatait. A cél az, hogy a **tagállamok** – nemzeti körülményeik teljes mértékű tiszteletben tartása mellett – **a faji vagy etnikai származás szerinti bontásban megjelenő adatok gyűjtése** felé mozduljanak el annak érdekében, hogy egyaránt képet kapjanak a hátrányos megkülönböztetés és az áldozattá válás szubjektív tapasztalatairól, valamint a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés strukturális szempontjairól. Ezeknek az adatoknak átfogónak, megbízhatónak, rendszeresnek és időszerűnek, emellett reprezentatívnak és összehasonlíthatónak kell lenniük; és be kell építeni azokat az uniós és nemzeti felmérésekbe⁸⁶.

Az **Eurostat** 2021-ben az európai uniós munkaerő-felmérésbe (EU-LFS) beépít majd egy, a migránsok munkaerőpiaci helyzetével foglalkozó külön modult, amely a munkahelyi hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos kérdésekre is kiterjed.

A Bizottság:

- a médiával, a civil társadalommal és a kisebbségi faji vagy etnikai hovatartozással rendelkezők képviselőivel együttműködve egy sor intézkedést hoz a faji és etnikai sztereotípiák kezelésére,
- fellépést indít az egyenlőséggel kapcsolatos adatok gyűjtésére vonatkozó következetes megközelítés előmozdítása érdekében, különös tekintettel a faji vagy etnikai származás szerinti bontásban megjelenő adatokra.

A Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

⁸⁵ Ideértve az egyenlőséggel foglalkozó szerveket, a civil társadalmat, a tudományos élet képviselőit, az uniós intézményeket, az uniós hatóságokat, például az európai adatvédelmi biztost, az FRA-t és más uniós ügynökségeket, a vállalkozásokat, a statisztikai hivatalokat, az egészségügyi dolgozókat, a nemzetközi szervezeteket, a tagállamok képviselőit stb.

⁸⁶ Lásd a megkülönböztetésmentességgel és sokszínűséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport egyenlőséggel foglalkozó alcsoportjában kidolgozott [iránymutatásokat](#). Lásd még [az ENSZ Statisztikai Bizottságának „a nép- és lakásszámlálásokra vonatkozó elveit és ajánlásait”](#).

- a média, az oktatás, a kultúra és a sport területén kezeljék aktívan a faji és etnikai sztereotípiákat,
- javítsák a faji vagy etnikai származás szerinti bontásban megjelenő adatok gyűjtését.

3.2. A megvalósítás kerete: az uniós eszközök teljes körű kihasználása

Helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szintű fellépések

- Nemzeti cselekvési tervek

A rasszizmussal minden szinten foglalkozni kell, és a kérdést holisztikus módon kell kezelni. A nemzeti cselekvési tervek sikeresnek bizonyultak, lehetővé téve a tagállamok számára, hogy hatékony válaszlépéseket tegyenek a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen, ugyanakkor a konkrét intézkedéseket a saját körülményeikhez igazítsák. Mindazonáltal a közelmúltban közzétett FRA-jelentés szerint csupán a tagállamok mintegy fele rendelkezik ilyen tervvel⁸⁷. A Bizottság arra ösztönzi **valamennyi tagállamot, hogy dolgozzon ki és fogadjon el nemzeti cselekvési tervet a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen.** A cselekvési tervek mellett, hogy a rasszizmus nemzeti szintű kezelésére irányuló munka vezérfonalát képeznék, a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztásának eszközéül is szolgálhatnak.

A Bizottság együttműködést javasol a tagállamokkal a nemzeti cselekvési tervekre vonatkozó közös irányadó elvek meghatározása céljából, a civil társadalom és az egyenlőséggel foglalkozó szervek szoros bevonásával. 2021 végéig a Bizottság előterjeszti a hatékony nemzeti cselekvési tervek kidolgozásához szükséges főbb elveket és elemeket⁸⁸. Ennek alapján 2022 végéig valamennyi tagállam kidolgozhatná és elfogadhatná nemzeti cselekvési tervét.

A közös irányadó elvek közé tartozhatnak a következők:

- ✓ az ezen uniós szintű cselekvési tervben meghatározott szakpolitikai területek⁸⁹ – például a rasszizmus elleni küzdelmet célzó jogszabályok, a bűnüldöző hatóságok által alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem, valamint az oktatás és képzés, a foglalkoztatás, az egészségügy és a lakhatás terén alkalmazott megkülönböztetésmentesség – előmozdítása; az e cselekvési tervben meghatározott valamennyi területen nemzeti szinten szükséges fellépések átfogó értékelés alapján történő meghatározása;

⁸⁷ Az FRA 2020. évi jelentése (2020. június, FRA) szerint 2019-ben 15 tagállam (Belgium, Horvátország, Csehország, Finnország, Franciaország, Németország, Írország, Olaszország, Litvánia, Hollandia, Portugália, Szlovákia, Svédország, Spanyolország és az Egyesült Királyság) tett lépéseket a rasszizmus, a faji/etnikai megkülönböztetés és a kapcsolódó intolerancia elleni kormányzati cselekvési terv kidolgozására.

⁸⁸ Ezt a munkát a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelemmel foglalkozó magas szintű csoport és a megkülönböztetésmentességgel foglalkozó magas szintű munkacsoport szakértőiből álló új közös alcsoport végzi majd.

⁸⁹ A hátrányos megkülönböztetés elleni jogszabályok és az egyenlőséggel foglalkozó szervek szerepe; gyűlöletbeszéd és gyűlölet-bűncselekmények; a bűnüldöző hatóságok általi jogellenes profilalkotás; az új technológiák jelentette kockázatok; sztereotípiák és történelmi tudatosság; egyenlő hozzájárulás az oktatáshoz, a foglalkoztatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a lakhatáshoz; az egyenlőséggel kapcsolatos szempontok érvényesítése nemzeti szinten; a regionális és helyi szintek bevonása; a rasszizmus elleni küzdelem finanszírozása; adatgyűjtés, párbeszéd a civil társadalommal.

- ✓ a cselekvési tervek hozzáigazítása a társadalmi, történelmi és kulturális környezethez és az ország sajátosságaihoz⁹⁰ a legsürgetőbb igények kielégítése érdekében;
- ✓ a regionális és helyi hatóságok, valamint a civil társadalom és az egyenlőséggel foglalkozó szervek bevonása a cselekvési tervek kidolgozásába, végrehajtásába és értékelésébe;
- ✓ ideértve az adatgyűjtést és az előrehaladás mérésére szolgáló mutatók meghatározását;
- ✓ a cselekvési terveknek az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala által nyújtott gyakorlati iránymutatás⁹¹, valamint az ilyen tervek kidolgozási módjára vonatkozóan meghatározott kulcsfontosságú elemek és elvek alapján történő kidolgozása.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy rendszeresen tegyenek jelentést a nemzeti cselekvési tervek végrehajtásáról. Ez nagy jelentőséggel bír majd a bevált gyakorlatok cseréje, az egymástól való tanulás, valamint a nemzeti és uniós szinten elért eredmények értékelése szempontjából. A Bizottság javasolja, hogy a tagállamok rendszeresen tegyenek jelentést a rasszizmus elleni nemzeti cselekvési terveik végrehajtásáról, és az első jelentést 2023 végén nyújtsák be.

- *A regionális és helyi szintek mozgósítása az érdemi helyi hatás érdekében*

A helyi hatóságok rengeteg tapasztalattal rendelkeznek a rasszizmus elleni hatékony stratégiák kidolgozása és a hálózatépítés⁹² terén. A Bizottság továbbra is támogatni fogja az ilyen programokat és hálózatokat⁹³. Ezeket a témákat például a **városfejlesztési hálózati program (URBACT)** keretében lehetne megvitatni (a kohéziós politika finanszírozásával működő városfejlesztési hálózati program a várospolitikai döntéshozókat fogja össze). Ez a munka a nagy európai városok hálózatával (EUROCITIES) és az UNESCO vezetése alatt álló „**Városok európai koalíciója a rasszizmus ellen**”⁹⁴ szervezettel való együttműködésre is támaszkodhat. Más helyi kezdeményezések – mint például a nemzetközi városi együttműködési program (IUC)⁹⁵ vagy a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége⁹⁶ – platformként vagy modellként szolgálhatnak a faji egyenlőséget előmozdító városi szintű intézkedések továbbfejlesztéséhez, a társadalmi befogadás olyan területeken történő támogatása mellett, mint az energiaszegénység kezelése vagy a tisztességes lakhatáshoz való hozzáférés.

A **városok hálózata**⁹⁷ által elindított projekteknek prioritásként kell kezelniük a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek európai társadalomban és kultúrában betöltött szerepével kapcsolatos tudatosság növelését és ismeretek gyarapítását. Azon városok

⁹⁰ Például a lakosság összetétele, a sajátos történelmi és jogi körülmények, valamint a hátrányos megkülönböztetés mindennapos előfordulásának mértéke.

⁹¹ <https://www.refworld.org/docid/5566debe4.html>. Az iránymutatás felszólítja az országokat, hogy határozzanak meg célokat és intézkedéseket, jelöljenek ki felelős állami szerveket, tüzzenek ki határidőket, tüntessenek fel teljesítménymutatókat, valamint biztosítsanak nyomkövetési és értékelési mechanizmusokat.

⁹² A legfontosabb hálózatok közé tartozik az „Unió városok a radikalizálódás ellen”, az „Északi biztonság városok”, az „Erős városok hálózata” és az „Európai fórum a városi biztonságért” kezdeményezés.

⁹³ Ilyen például a migránsok és menekültek befogadását célzó partnerség az uniós városfejlesztési menetrend keretében, lásd: <https://www.inclusionpartnership.com>

⁹⁴ Lásd: <https://www.eccar.info/>

⁹⁵ Lásd: <https://iuc.eu/na/home/>

⁹⁶ A kezdeményezést a Bizottság 2008-ban indította el, és ma a Polgármesterek Szövetsége a világ legnagyobb városi szintű energia- és éghajlat-politikai mozgalma, amely 59 országban működik és 10 117 helyi önkormányzatot foglal magában.

⁹⁷ A hálózatba tartozó városok közötti partnerség lehetővé teszi az együttműködés elmélyítését és intenzívebbé tételét, valamint bizonyos kérdések megvitatását: https://eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens/funding_en

erőfeszítéseinek elismerése és láthatóvá tétele érdekében, amelyek helyi szinten markáns befogadási szakpolitikákat vezettek be, a Bizottság évente ki fogja jelölni a **befogadás és sokszínűség európai fővárosát (fővárosait)**.

A **vidéki térségek** olyan sajátos kihívásokkal néznek szembe, mint a távoli fekvés, az újonnan érkezők viszonylag magas aránya a lakosság számához képest (a migránsok gyakran a vidéki térségekbe érkeznek először), az alapvető szolgáltatások és infrastruktúrák esetleges hiánya, valamint a szegénység és a munkanélküliség magasabb aránya. Az uniós források kiegészítik a kiszolgáltatott vidéki közösségek előtt álló kihívások⁹⁸ kezelésére irányuló nemzeti fellépéseket; e kihívásokat a vidéki térségek jövőjével foglalkozó hosszú távú elképzelések is igyekeznek orvosolni.

- *Együttműködés a magánszektoral*

Az üzleti szervezetek és az egyes vállalkozások kulcsszerepet játszanak a megkülönböztetésmentesség, a sokféleség és a befogadás biztosításában. A **sokszínűségi charták**⁹⁹ aláírásával a szervezetek önkéntes kötelezettséget vállalnak arra, hogy befogadó munkakörnyezetet hoznak létre és tartanak fenn alkalmazottaik számára, nemre, faji vagy etnikai származásra, vallásra, életkorra, fogyatékosra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélkül. Az **európai sokszínűségi charták hónapjában – 2021 májusában** – a Bizottság magas szintű rendezvényt szervez politikai döntéshozók, sokszínűségi chartát aláíró szervezetek vezető tisztségviselői és más érdekelt felek részvételével, annak áttekintése érdekében, hogy a sokszínűségi stratégiákban mennyire érvényesülnek a faji és etnikai származással kapcsolatos szempontok, illetve e szempontok előmozdítása céljából. Ezt egy **online eszköztár** követi majd, amelynek segítségével a vállalkozások a helyzetükhöz igazítható személyzeti felmérések és egy letölthető kérdőív útján értékelhetik belső sokszínűségüket és sokszínűségi stratégiáikat, és az értékelés eredményei alapján ajánlásokat kapnak a szervezetük sokszínűségének javítására.

Általános érvényesítés

A szakpolitikák kidolgozása során – legyen szó akár a társadalmi befogadásról, a mesterséges intelligenciáról, a zöld megállapodásról, a digitális befogadásról, illetve a gyűlöletbeszédéről vagy a migrációs politikáról – az egyenlőség szempontjának érvényesítése egyben annak biztosítását is jelenti, hogy az uniós és nemzeti szakpolitikák **az egész lakosság érdekeit szolgálják, faji vagy etnikai származástól függetlenül**. A Bizottság törekedni fog annak biztosítására, hogy a fenti okokból történő hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem és a hátrányos megkülönböztetés egyéb – például nemi, fogyatékoson, életkoron, valláson vagy szexuális irányultságon alapuló – formái elleni küzdelem szempontja valamennyi uniós szakpolitikába, jogszabályba és finanszírozási programba beépüljön. Az új belső Esélyegyenlőségi Munkacsoport egyik feladata annak biztosítása, hogy e szempontok valamennyi szakpolitikai területen teljes körűen érvényesüljenek. A Bizottság az egyenlőség általános érvényesítésére vonatkozó iránymutatást és képzést fog kidolgozni, melyek célja, hogy valamennyi érintett szereplő számára támogatást nyújtsanak az egyenlőség szempontjának beépítéséhez az uniós beavatkozások valamennyi szakaszába, valamint hogy

⁹⁸ Például a közös agrárpolitikának (KAP) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap által finanszírozott, alulról felfelé építkező, közösségi alapú eszköze, a LEADER támogatja az inkluzív vidéki közösségek fejlesztését.

⁹⁹ Jelenleg 24tagállamban léteznek sokszínűségi charták, több mint 12 000 aláíróval (vállalatok, közintézmények, nem kormányzati szervezetek, egyetemek, szakszervezetek), és a charták több mint 16 millió alkalmazottat fednek le; https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/diversity-management_en

előmozdítsák a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyeket képviselő szervezetekkel folytatott aktívabb konzultációt a Bizottság teljes szakpolitikai ciklusa során. A Bizottság arra ösztönzi a többi uniós intézményt és a nemzeti hatóságokat, hogy működjenek együtt az egyenlőség általános érvényesítését célzó sikeres eszközök és gyakorlatok kidolgozása, illetve megosztása terén. A tagállamok a technikai támogatási eszközön keresztül technikai támogatást kérhetnek az egyenlőségnek a szakpolitikai döntéshozatalban és a reformfolyamatokban való érvényesítéséhez.

Az uniós finanszírozás mozgósítása

Az uniós költségvetés támogatja és a jövőben is támogatni fogja az egyenlőséggel kapcsolatos célkitűzések – mind célzott fellépések, mind általános érvényesítés útján történő – elérését. A jól kialakított programok, a hatékony végrehajtás és a finanszírozás szilárd jogi kereten belüli intelligens kombinációi révén biztosítani lehet a rendelkezésre álló források lehető legjobb felhasználását, valamint azt, hogy a források eljussanak a leginkább rászorulókhöz. A következő **többéves pénzügyi keretre** (MFF) vonatkozó bizottsági javaslat számos fontos lehetőséget kínál a megkülönböztetésmentesség és a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek uniós finanszírozásból történő támogatására. Míg az új **„Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek” program** konkrét célkitűzéseket határoz meg a hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelem terén, más alapok – például az **Európai horizont** – is hozzá fognak járulni az egyenlőséget és a befogadást előmozdító beruházások támogatásához.

A **Next Generation EU** (Európai Uniós Helyreállítási Eszköz) részeként az új Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatja majd a tartós fellendüléshez elengedhetetlen beruházásokat és reformokat, a gazdasági és társadalmi reziliencia és a társadalmi kohézió előmozdítása mellett¹⁰⁰. Ez a támogatás lehetőséget biztosít a tagállamok számára a kiszolgáltatott csoportok – köztük a romák és más, faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek – befogadásának előmozdítására.

A civil társadalmi szervezetek kulcsfontosságú szerepet játszanak a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemben. A Bizottság célja nem csupán a civil társadalommal való aktív együttműködés biztosítása, hanem a nem kormányzati szervezetek és a közösségi alapú szervezetek pénzügyi támogatásának biztosítása is. E célból a Bizottság arra törekszik, hogy **erős partnerségi kultúrát alakítson ki a civil társadalmi szereplőkkel** a társadalmi befogadás, az alapvető jogok és az egyenlőség előmozdítása érdekében, a szakpolitika kidolgozásától kezdve egészen a végrehajtási szakaszig. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy tegyék ugyanezt.

Mivel az uniós költségvetés nagy részét a tagállamok hajtják végre¹⁰¹, utóbbiak kulcsszerepet játszanak a célzott szakpolitikák kialakításában, valamint a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés által érintettek támogatását célzó finanszírozási programok maximális kihasználásában. A Bizottság arra kéri a tagállamokat, hogy a többéves pénzügyi keret és a Next Generation EU forrásainak felhasználása során tartsák szem előtt ezeket a szükségleteket. A Bizottság törekedni fog annak biztosítására, hogy a jövőbeli partnerségi megállapodások és közös agrárpolitikai tervek megfelelően kezeljék a befogadás és a hátrányos megkülönböztetés területén jelentkező országspecifikus kihívásokat, továbbá biztosítani fogja az egyenlőséget és a befogadást előmozdító intézkedések operatív

¹⁰⁰ Ahhoz, hogy támogatásban részesüljenek, a tagállamoknak helyreállítási és rezilienciaépítési tervet kell kidolgozniuk, amely többek között a válság gazdasági és társadalmi hatásait is figyelembe veszi.

¹⁰¹ Az uniós költségvetés 80 %-át megosztott irányítás keretében a tagállamokkal együtt hajtják végre, és a Bizottságnak korlátozott lehetőségei vannak arra, hogy helyszíni intézkedéseket dolgozzon ki.

programokon keretében történő végrehajtását. Ezt a Bizottság által javasolt, a 2021–2027 közötti időszakban az egyes uniós alapokra alkalmazandó előfeltételek is alátámasztják¹⁰², amelyek célja az alapvető jogok tiszteletben tartásának biztosítása, beleértve a megkülönböztetésmentességet, valamint a romák egyenlőségét, befogadását és részvételét¹⁰³.

A rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem a külső politikákban

A rasszizmus globális probléma, és fontos, hogy az EU-nak a rasszizmus megelőzésére és leküzdésére irányuló belső és külső fellépései következetesek legyenek, és kölcsönösen erősítsék egymást. A rasszizmus és a bármilyen alapon történő hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az EU emberi jogi programjának alapvető célkitűzése a külkapcsolatok terén, és mint ilyen, megjelenik az EU valamennyi releváns nemzetközi megállapodásában és külpolitikai dokumentumában – ideértve az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2015–2019 közötti időszakra szóló cselekvési tervet¹⁰⁴ –, és szerepelni fog a 2020–2024 közötti időszakra vonatkozó, 2020 utolsó negyedévében elfogadandó következő cselekvési tervben is. Az EU-nak a Tanács által 2019-ben elfogadott, a megkülönböztetésmentesség elvének az Unió külső tevékenysége keretében való érvényesítéséről szóló emberi jogi iránymutatásai elvi és operatív iránymutatást nyújtanak az uniós intézmények és a tagállamok számára a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemben¹⁰⁵. Ezen túlmenően az EU arra ösztönzi a bővítési országokat, hogy tartsák tiszteletben a hátrányos megkülönböztetés, a rasszizmus és az idegengyűlölet kezelésére vonatkozó uniós vívmányokat. Az EU kereskedelempolitikája a hátrányos megkülönböztetés és a rasszizmus elleni küzdelemben is szerepet játszik¹⁰⁶.

A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény központi szerepet játszik az EU rasszizmus elleni küzdelemben a partnerországokkal, valamint a regionális és nemzetközi szervezetekkel folytatott együttműködés és politikai párbeszéd során. A Covid19-válság valószínűleg tovább súlyosbítja az egyenlőtlenségeket, különösen az egészségügy területén, ahol a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek és a menekültek jobban ki vannak téve a világválság hatásainak¹⁰⁷. A nagy fokú egyenlőtlenségek akadályozzák a fenntartható fejlődést, valamint a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend és a fenntartható fejlődési célok elérését.

Ami a pénzügyi támogatást illeti, a rasszizmus elleni küzdelem, a megkülönböztetésmentesség és az egyenlőség – annak valamennyi értelmében – olyan értékek, amelyek szilárdan beépülnek a demokrácia és az emberi jogok európai eszközeibe, és

¹⁰² Az Európai Unió Alapjogi Chartájának hatékony alkalmazására és végrehajtására vonatkozó horizontális feltétel bevezetése révén.

¹⁰³ A marginalizált közösségek – köztük a romák – társadalmi-gazdasági integrációjának előmozdítására irányuló ESZA+ egyedi célkitűzést programozó tagállamoknak teljesíteniük kell a [2021–2027 közötti időszakra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendeletre irányuló bizottsági javaslat](#) IV. mellékletében foglalt, a nemzeti romastratégiai keretek tematikus előfeltételeire vonatkozó valamennyi követelményt. Az ESZA+ egyedi célkitűzése mellett számos más uniós finanszírozási eszköz is felhasználható a marginalizált közösségek integrációjára.

¹⁰⁴ Lásd: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en_0.pdf

¹⁰⁵ Az Európai Unió Tanácsa, 2019. március 18., 6337/19. és 6338/19. sz. dokumentum.

¹⁰⁶ Például az EU általános vámkedvezmény-rendszere előmozdítja a hátrányos megkülönböztetésről szóló ILO-egyezmény (C111) megerősítését és végrehajtását, továbbá a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény és az uniós szabadkereskedelmi megállapodások ugyancsak előmozdítják a hátrányos megkülönböztetésről szóló ILO-egyezmény (C111) megerősítését és végrehajtását.

¹⁰⁷ Lásd az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete „[Addressing inequality in times of Covid-19](#)” (Az egyenlőtlenségek kezelése a Covid19-járvány idején, 2020. április 28.) című dokumentumát.

horizontális prioritást¹⁰⁸ jelentenek annak utódja, a Szomszédügyi, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz vonatkozásában is.

Az egyenlőtlenségek növekedése globális jelenség, ezért egyre fontosabb, hogy nemzetközi partnerségeket alakítsunk ki e kihívások közös és következetes kezelése érdekében. A külső fellépések e szilárd keretere építve a Bizottság és a főképviselő törekedni fognak a kulcsfontosságú regionális és kétoldalú partnerekkel fennálló partnerségek további erősítésére, hogy ezáltal a rasszizmus elleni menetrend egy új, friss lendülettel felvértezett megközelítést kapjon.

A Bizottság:

- a tagállami hatóságokkal folytatott közös munka eredményeként előterjeszti a rasszizmus elleni hatékony nemzeti cselekvési tervek 2021 végéig történő kidolgozásához szükséges főbb elveket és elemeket,
- 2023 végéig közzéteszi a nemzeti cselekvési tervek végrehajtásáról szóló első jelentést,
- elindítja a befogadás és sokszínűség európai fővárosa(i) évente történő kijelölését,
- 2021 tavaszán magas szintű rendezvényt szervez a faji és etnikai származással kapcsolatos szempontoknak a magánvállalatok sokszínűségi stratégiáiban való érvényesítése témájában,
- a főképviselővel együtt arra törekszik, hogy tovább erősítse a kulcsfontosságú nemzetközi, regionális és kétoldalú partnerekkel fennálló partnerségeket, hogy ezáltal a rasszizmus elleni menetrend egy új, friss lendülettel felvértezett megközelítést kapjon.

A Bizottság az alábbiakra ösztönzi tagállamokat:

- 2022 végéig fogadjanak el nemzeti cselekvési tervet a rasszizmus ellen,
- biztosítsák a civil társadalom képviselőinek és az egyenlőséggel foglalkozó szervezeteknek a bevonását a rasszizmus elleni nemzeti cselekvési tervek kidolgozásába, végrehajtásába és értékelésébe.

3.3 Az EU pozitív intézkedései: odafigyelés és cselekvés

A pozitív intézkedések fontos szerepet játszhatnak a társadalmakon belüli érdemi egyenlőség hiányának orvoslásában: a formális egyenlőség önmagában nem feltétlenül elégíti ki az emberek bizonyos csoportjainak sajátos igényeit. Intézkedések hozhatók az olyan hátrányos megkülönböztetés ellensúlyozására, amelynek a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek ki vannak téve. Az uniós jog nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy egyedi intézkedéseket fogadjanak el a faji vagy etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódó hátrányos helyzetek elkerülése vagy kompenzálása érdekében, amennyiben létezik védelmi rendelkezés.

A Bizottság arra is ösztönzi a tagállamokat, hogy határozzák meg, miként lehet előmozdítani az egyenlőséggel kapcsolatos szempontoknak a **közigazgatási szervek** mindennapi ügymenetébe való beépítésére vonatkozó kötelezettségeket. A közszférának az egyenlőség

¹⁰⁸ Lásd még: „A rights-based approach encompassing all human rights, for all EU development cooperation” (Az összes emberi jogra kiterjedő, jogalapú megközelítés az EU fejlesztési együttműködésében), SWD(2014) 152 final.

proaktív és szisztematikus módon történő előmozdítására vonatkozó jogi kötelezettségei – más néven a **törvényes egyenlőségi kötelezettségek**¹⁰⁹ – a közpolitika középpontjába helyezik az egyenlőséget. E kötelezettségek fontosak a politikai döntéshozói szerepet betöltő közigazgatási szervek, a szolgáltatók, a munkaadók, valamint az áruk és szolgáltatások beszerzői számára. E kötelezettségek kapcsán nyilvánvalóvá vált¹¹⁰, hogy lehetővé teszik a hátrányos megkülönböztetés felszámolására és az egyenlőség előmozdítására irányuló hatékony és proaktív megközelítéseket. A Bizottság továbbra is elősegíti a jogszabályi kötelezettségekre vonatkozó jogalkotással és azok végrehajtásával kapcsolatos bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását.

Inkluzív demokráciák

A 2019. évi európai parlamenti választások előtt az emberek jobban megismerték a marginalizálódásra hajlamos csoportok – például a faji vagy etnikai kisebbségekhez tartozó személyek – demokratikus részvétele és képviselete előtt álló akadályokat¹¹¹. Az inkluzív demokrácia útjában jogi és adminisztratív kihívások, hozzáférhetőségi akadályok és intézményi nehézségek álltak. A **2019. évi európai parlamenti választásokról**¹¹² szóló jelentés azt a következtetést vonta le, hogy további előrelépésre van szükség. A Bizottság jelezte, hogy a részvétel javítása¹¹³ érdekében együtt kíván működni az európai politikai pártokkal, az európai választási együttműködési hálózattal és a civil társadalommal. Ez az európai demokráciáról szóló cselekvési terv és a következő, az uniós polgárságról szóló jelentés keretében végzett munka részét fogja képezni. Továbbá olyan területről van szó, ahol kulcsfontosságú lenne a kisebbségek demokratikus részvételére vonatkozó adatgyűjtés a probléma nagyságrendjének azonosítása érdekében, az alapvető jogok és az adatvédelmi követelmények maradéktalan tiszteletben tartása mellett¹¹⁴.

A meghallgatás és a tanulás új struktúrái: az információcsere állandó kerete

Politikai iránymutatásában von der Leyen elnök hangsúlyozta, hogy *„lehetünk bár különböző meggyőződésűek, tartozhatunk különböző kisebbségi csoportokhoz, de minden körülmények között meg kell hallgatnunk egymást, tanulnunk kell egymástól, és teret kell adnunk ennek a sokszínűségnek.”* Az uniós intézmények és a tagállamok politikai döntéshozóinak együtt kell működniük és tanulniuk kell azoktól az emberektől, akiknek nap mint nap meg kell tapasztalniuk a rasszizmust. A Bizottság kiemelten fogja kezelni az érintettek meghallgatását, és ezt a cselekvési tervet a rasszizmussal és hátrányos megkülönböztetéssel szembeálló

¹⁰⁹ A törvény által előírt feladatok közé tartoznak a szervezetek számára a hátrányos megkülönböztetés megelőzését szolgáló rendszerek és eljárások létrehozását előíró megelőző kötelezettségek, a szervezetek számára a munkavállalók és a szolgáltatások igénybevevői egyenlőségének előmozdítását szolgáló rendszerek és eljárások létrehozását előíró intézményi kötelezettségek, valamint az általános érvényesítési kötelezettségek, amelyek értelmében a hatóságoknak kellő figyelmet kell fordítaniuk az egyenlőség előmozdítására a jogalkotás, a költségvetés-tervezés, a szabályozás és a szakpolitikai döntéshozatal terén.

¹¹⁰ Lásd: Crowley N.: [Making Europe More Equal: A legal duty? \(Valósítsuk meg Európában a még nagyobb egyenlőséget: Jogi kötelezettség?\)](#).

¹¹¹ Lásd: <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/eu-citizen - type a report - infographics - a4 full.pdf>

¹¹² [Jelentés a 2019. évi európai parlamenti választásokról](#) (COM(2020) 252 final).

¹¹³ A Bizottság az inkluzív demokráciával kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréje és előmozdítása céljából munkaértekezletet fog szervezni a választásokról annak érdekében, hogy olyan jelöltlistákat állítson össze, amelyek tükrözik társadalmaink sokszínűségét. E munkaértekezletre a tervek szerint 2022-ben kerül majd sor, amelynek célja, hogy a következő, 2024. évi európai parlamenti választásokhoz felhasználják az ott elhangzottakat.

¹¹⁴ A választásokkal foglalkozó európai együttműködési hálózat 2020 szeptemberében ül össze, hogy vitát indítson az eredményesebb adatgyűjtésről. Ennek eredménye a 2020 negyedik negyedévre tervezett, az uniós polgárságról szóló 2020. évi jelentés részét fogja képezni.

emberek bevonásával fogja végrehajtani és nyomon követni. E célból **rendszeres konzultációt és párbeszédet** irányoz elő a tagállamokkal, az egyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel és a helyi szintű képviselőkkel, valamint az érintett egyének aggodalmait képviselő civil társadalmi szervezetekkel. Ezek a párbeszédnek nem csupán az e cselekvési tervben bejelentett célzott intézkedésekre terjednek ki, hanem központi szerepet játszanak a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek szempontjainak valamennyi uniós szakpolitikába való beépítésében is.

Ez azt jelenti, hogy meg kell szólítani a **civil társadalmi** szereplőket, és szorosabbra kell fűzni velük a kapcsolatot. A Bizottság rendszeresen, de legalább évente kétszer találkozni fog a rasszizmus elleni küzdelemben európai, nemzeti és helyi szinten aktív civil társadalmi szervezetekkel a rasszizmus elleni küzdelem terén elért eredmények áttekintése céljából. E párbeszédnek ki kell terjednie a diaszpóra-hálózatok, a szociális partnerek¹¹⁵, a politikai pártok, a vállalkozások, az oktatási és képzési szolgáltatók, a szociális munkások, az egészségügyi szakemberek, a tudományos körök, a kulturális és sportszervezetek, valamint az ifjúsági szervezetek képviselőire is. Különösen azoknak az alulról szerveződő szereplőknek kell biztosítani a véleménynyilvánítás lehetőségét, akik közvetlen szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek a megfelelő további lépések meghatározásához.

Ami a **szakértőket** illeti, a cselekvési terv végrehajtásának a meglévő magas szintű csoportok figyelmének előterébe kell kerülnie¹¹⁶. Ezek fórumot biztosítanak a nemzeti hatóságok, a civil társadalom és az egyenlőséggel foglalkozó szervek közötti megbeszélésekhez, cserékhez, valamint megerősített koordinációhoz és együttműködéshez.

Emellett a Bizottság ki fog nevezni egy, a **rasszizmus elleni küzdelemmel foglalkozó koordinátort**. A koordinátor szoros kapcsolatot ápol majd a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyekkel, és a Bizottság előtt hangot ad aggályaiknak. A koordinátor együtt fog működni a tagállamokkal, az Európai Parlamenttel, a civil társadalommal és a tudományos körökkel a rasszizmus elleni küzdelemmel kapcsolatos szakpolitikai válaszok megerősítése érdekében. Emellett a koordinátor a rasszizmus megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre irányuló bizottsági politika végrehajtása érdekében egyesíteni fogja erőit a Bizottság szolgálataival.

Az Európa jövőjéről szóló konferencia az élet minden területéről és az Unió minden szegletéből érkező polgárok számára lehetőséget kínál arra, hogy megvitassák az őket érintő kérdéseket, beleértve az alapvető jogokat és az Unió és jövője szempontjából központi jelentőségű uniós értékeket.

A rasszizmus elleni küzdelemnek kiemelt politikai figyelmet kell kapnia az EU-ban. A Bizottság **rasszizmus elleni csúcstalálkozót** szervez az uniós intézmények, a tagállamok, a civil társadalom, az egyenlőséggel foglalkozó szervek és a helyi szervezetek bevonásával. A csúcstalálkozóra **a faji megkülönböztetés megszüntetésének nemzetközi napja**, 2021. március 21. körül kerül sor, és erről a napról a Bizottság minden évben meg fog emlékezni.

---

¹¹⁵ A Bizottság és a gazdasági és szociális partnerek megújították a menekültek és a migránsok integrációja iránti elkötelezettségüket (2020. szeptember 7-i együttes nyilatkozat az európai integrációs partnerség megújításáról), és kiemelték azokat a sajátos kihívásokat, amelyekkel a Covid19-válság során a migránsoknak és a menekülteknek szembe kell nézniük, nevezetesen azt, hogy a rasszizmus és az idegengyűlölet fokozódásának kockázata további akadályt jelenthet a munkaerőpiacon és a társadalom egészében való részvételüket tekintve. Lásd: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/legal-migration/european-dialogue-skills-and-migration/european-partnership-integration_en

¹¹⁶ Nevezetesen a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelemmel foglalkozó magas szintű uniós munkacsoport, valamint a megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokféleséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport.

A Bizottság:

- e cselekvési terv végrehajtása érdekében meg fogja erősíteni a tagállamokkal, az egyenlőséggel foglalkozó szervezetekkel, a civil társadalmi szervezetekkel és a helyi szintű képviselőkkel folytatott párbeszédet,
- ki fog nevezni egy, a rasszizmus elleni küzdelemmel foglalkozó koordinátort,
- 2021 tavaszán rasszizmus elleni csúcstalálkozót fog szervezni.

A Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- fogadjanak el egyedi intézkedéseket a faji vagy etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódó hátrányok elkerülése vagy kompenzálása érdekében, amennyiben létezik védelmi rendelkezés,
- határozzák meg, miként lehet előmozdítani az egyenlőséggel kapcsolatos szempontoknak a közigazgatási szervek mindennapi ügyeibe való beépítésére vonatkozó kötelezettségeket.

4. Az EU saját humán erőforrásai

Az Európai Bizottságnak munkáltatóként jó példával kell elől járnia. Ahhoz, hogy a Bizottság modern szervezet legyen, a társadalmunk egészét leképező munkaerőre van szüksége.

A Bizottság e megbízása keretében új intézkedéseket¹¹⁷ fog végrehajtani a sokszínűség előmozdítása, valamint a faji vagy etnikai származástól, illetve bőrszíntől függetlenül mindenki számára megkülönböztetésmentes és befogadó munkahely biztosítása érdekében. Mindezen intézkedések a következő **humán erőforrás-stratégia** szélesebb körű intézkedéseinek részét fogják képezni, amelyek meghatározzák a Bizottság mint közigazgatási szerv korszerűsítését. A Humán erőforrásügyi és Biztonsági Főigazgatóságon belül létrejön majd a **Sokféleség és Társadalmi Befogadás Hivatala**, amely felügyeli az összes vonatkozó intézkedés kidolgozását és végrehajtását. A Hivatal egyablakos ügyintézés is biztosít minden olyan szakértő és szolgálat számára, amely hozzájárul a sokszínűség, az egyenlőség és a befogadás előmozdításához a Bizottság valamennyi szervezeti egységében.

A Bizottság első alkalommal végez adatgyűjtést a személyi állományának sokféleségéről egy kifejezetten a sokszínűséggel és a befogadással foglalkozó felmérés keretében, amely önkéntes és névtelen lesz. E felmérés eredményei előkészítik majd a terepet a humán erőforrás-stratégia keretébe tartozó, tényeken alapuló politikák és intézkedések számára. A felmérés a személyzet valamennyi kategóriájára és a hátrányos megkülönböztetés minden lehetséges indokára kiterjedően dolgozza fel a kérdéskört, beleértve a személyzet faji és etnikai származására vonatkozó adatokat is, az adatvédelmi szabályok teljes körű tiszteletben tartása mellett. A felmérés alapul szolgál majd a jövőbeli előrehaladás méréséhez. Más uniós intézmények és szervek is tehetnek hasonló lépéseket¹¹⁸.

A sokféleség előmozdítására irányuló kötelezettségvállalás a szervezet minden szintjére kiterjed, és ezért a személyzet valamennyi besorolási csoportjába és fokozatába tartozó tagjára vonatkozik. Az uniós intézmények felvételi és kiválasztási eljárásai kulcsfontosságú eszközök e tekintetben.

¹¹⁷ A Bizottság C(2017) 5300 final számú, [„Jobb munkahelyet mindenkinek: az esélyegyenlőségtől a sokszínűségig és a befogadásig”](#) című közleménye keretében számos intézkedést már végrehajtottak:

¹¹⁸ Az Európai Külügyi Szolgálat már kifejezte azon szándékát, hogy csatlakozzon ehhez a célzott felméréshez.

Míg a **kiválasztási eljárás** érdemeken alapul és esélyegyenlőségi politikát követ, a pályázók körében támogatni kell a nagyobb sokszínűséget. Az elkövetkező hat hónapban bevezetésre kerül a célzott kommunikációra irányuló stratégia¹¹⁹. Az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) 2020 végéig felhívást tesz közzé, hogy ösztönözze az együttműködést a kisebbségeket képviselő különböző szakértői szervezetekkel és szövetségekkel, valamint a **sokszínűséggel foglalkozó partnerszervezetek hálózatával**, amelyet ellát majd információkkal a munkalehetőségekről és a versenyvizsgákról. Ez a hálózat elengedhetetlen ahhoz is, hogy jobban megértsük azokat a meglévő tényezőket, amelyek visszatartanak attól, hogy az uniós intézményeket potenciális munkáltatónak tekintsék. Az **egyenlőség és a sokféleség nyomon követésére szolgáló eszköz** azonosítani fogja a kérelmezők esetleges hiányosságait, a lehetséges akadályozó tényezőket és ezek kezelési módjait.

A **felvételi eljárás** során a potenciális hátrányos megkülönböztetés megelőzésének további erősítése érdekében a humán erőforrással foglalkozó szakemberek részt vesznek a **tudattalan előítéletekről szóló kötelező képzésen**, és további speciális tudásra tesznek szert a fejtárgyat és a felvételi elbeszélgetés technikai terén. Ezt a felvételi eljárások, egyéb eljárások és eszközök **egyenlőségi és sokszínűségi átvilágítása** fogja támogatni annak érdekében, hogy azonosítsák az elfogultság vagy a hátrányos megkülönböztetés esetleges kockázatát, valamint a szükséges korrekciós intézkedéseket. A Bizottság szilárdan elkötelezett aziránt, hogy meghozzon minden megfelelő intézkedést az egyenlőségi és sokszínűségi átvilágítások során azonosított problémák hatékony orvoslásának biztosítása érdekében.

A Bizottság sokszínűség iránti elkötelezettsége kiterjed a Bizottság „kék könyv” **gyakornoki programjára** is¹²⁰. A Bizottság el fogja végezni a teljes program egyenlőségi és sokszínűségi átvilágítását azzal a céllal, hogy **2021-ben** konkrét célkitűzéseket tartalmazó **stratégiát terjesszen elő** a faji vagy etnikai kisebbségi háttérű pályázók képviseletére vonatkozóan. Ezek a célkitűzések a 2022-ben kiírandó pályázati felhívásokra vonatkoznak.

Ha azonban a munkahely nem mindenki számára befogadó, az aláásná a bizottsági személyzet sokféleségét szélesítő további lépések megtételét. A Bizottság további intézkedéseket fog végrehajtani az inkluzivitás kultúrájának kialakítása érdekében. Ezen túlmenően hangsúlyozni fogja a felső és középszintű kulcsfontosságú szerepét, többek között azáltal, hogy a Bizottság **sokszínűségről és befogadásról szóló chartáját**¹²¹ valamennyi szolgálat vezetői kötelezettségvállalásának szerves részévé teszik. A személyzet minden tagja rendszeres képzésben részesül a tudattalan, a faji és etnikai származással kapcsolatos előítéletekről, beleértve a hátrányos megkülönböztetés egyéb okaival való vonatkozásokat is. **Külön belső kommunikációs kampány** foglalkozik majd a sokszínűség és a befogadás valamennyi szempontjával, ideértve a faji és etnikai származást is. A rasszizmushoz kapcsolódó legfontosabb emléknapi megünneplésre irányuló uniós tevékenységek részeként célzott figyelemfelhívó intézkedéseket szerveznek a személyzet számára (például személyzeti rendezvényeket tartanak vagy cikkeket írnak e témában). A rendezvény 2021-ben „A faji és etnikai sokszínűséggel kapcsolatos csend megtörése” című műhelytalálkozó formájában valósul meg, amelyen különböző faji vagy etnikai háttérű vezetők és alkalmazottak mesélik majd el személyes történeteiket.

¹¹⁹ Ez magában foglalja majd az „EU Careers” diáknagyköveteknek és a „Vissza az iskolába/egyetemre” programnak az uniós karrierlehetőségek kisebbségi etnikai vagy faji háttérű diákok körében történő népszerűsítésére való felhasználását. 2020 végéig sor kerül a sokszínűségről szóló mesterkurzusra, amelyen 140 európai egyetem 185 „EU Careers” diáknagykövete vesz részt.

¹²⁰ A Bizottság C(2005) 458 határozata.

¹²¹ Lásd a Bizottság C(2017) 5300 final közleményét.

A Bizottság a megelőző intézkedések kiegészítéseként továbbra is szigorúan nyomon követi a munkaerő-felvételi folyamat során vagy a munkahelyen előforduló hátrányos megkülönböztetés, egyenlőtlenség vagy intolerancia eseteit. Ez azt jelenti, hogy a pályázók és a személyzet tagjai biztonságban érezhetik magukat, amikor esetleges **tisztességtelen, diszkriminatív vagy ellenséges gyakorlatokról** tesznek bejelentést. A Bizottság zaklatással kapcsolatos szakpolitikai kerete felülvizsgálat alatt áll, és keretet fog biztosítani a nemkívánatos munkahelyi magatartás valamennyi formájának kezeléséhez, beleértve a faji megkülönböztetés által ösztönzött magatartásformákat is.

A Bizottság a sokszínűség és a befogadás más közigazgatási szervekkel, nemzetközi szervezetekkel és magáncégekkel szembeni előmozdítása érdekében tett **valamennyi fellépését össze fogja vetni**, és rendszeres párbeszédet alakít ki a többi uniós intézménnyel. Kiemelt figyelmet kapnak a kifejezetten a faji vagy etnikai kisebbségi háttérrel rendelkező pályázókra és személyzetre vonatkozó intézkedések.

A Bizottság 2023-ig értékelni fogja azoknak az intézkedéseknek a hatékonyságát, amelyeket személyzete a faji és etnikai sokszínűség javítása érdekében tett.

A Bizottság:

- intézményként jó példával fog elől járni azáltal, hogy lépéseket tesz a bizottsági személyzet reprezentativitásának határozott javítása érdekében a munkaerő-felvételt és -kiválasztást célzó intézkedések révén,
- felkéri a többi uniós intézményt, hogy tegyenek lépéseket e cselekvési tervvel összhangban a munkahelyi sokszínűség és befogadás előmozdítása érdekében.

5. Következtetés

A rasszizmus a legfontosabb uniós értékeket támadja. A rasszizmus elleni küzdelem Unión belüli előmozdításáért közösen kell felelősséget vállalnunk, ami együttes, határozott és folyamatos erőfeszítéseket igényel. Az uniós intézményeknek, a tagállamoknak és az uniós ügynökségeknek – a civil társadalmi szervezetekkel, a szociális partnerekkel és a magánszektorral partnerségben – együtt kell működniük annak érdekében, hogy konkrét eredményeket érjenek el e probléma társadalmainkból való száműzése terén.

A Bizottság felkéri az összes érintett szereplőt és érdekelt felet, hogy folytassanak nyílt, őszinte és folyamatos párbeszédet a rasszizmus elleni küzdelemre irányuló politikák továbbfejlesztésének és végrehajtásának elősegítése érdekében. E párbeszéd részeként az uniós intézményeknek és a tagállamoknak új megközelítést kell alkalmazniuk arra vonatkozóan, hogy miként működnek együtt a civil társadalommal, és biztosítaniuk kell, hogy a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek véleményét is meghallgassák.

Az itt bemutatott intézkedések végrehajtását a Bizottság nyomon fogja követni, beszámol majd az elért eredményekről, és szükség esetén kiigazítja az intézkedéseket. A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet, hogy rendszeresen vitassa meg és támogassa a cselekvési terv végrehajtását, a Tanácsot pedig arra, hogy fogadjon el következtetéseket a rasszizmus megelőzésére és leküzdésére irányuló tagállami intézkedésekről. A Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy 2022 végéig fogadják el nemzeti cselekvési terveiket, és a rasszizmus és hátrányos megkülönböztetés által érintettek támogatása érdekében a lehető legnagyobb mértékben használják ki a rendelkezésükre álló valamennyi eszközt, különösen a többéves

pénzügyi keret és a NextGenerationEU eszköz finanszírozási programjai által kínált lehetőségeket. Összefogással a rasszizmusmentes Unió valósággá válhat!